

МОНГОЛ УЛСЫН
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙДЫН
ТУШААЛ

2025 оны 05 сарын 30 өдөр

Дугаар 4219

Улаанбаатар хот

“Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд”
арга хэмжээний төлөвлөгөө батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.6 дахь заалт, Засгийн газрын 2024 оны 218 дугаар тогтоолоор батлагдсан Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний 2.1.1.9 дэх заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. “Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд” арга хэмжээг хэрэгжүүлэх талаар баримтлах бодлогыг нэгдүгээр, “Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд” арга хэмжээг 2025-2028 онд хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг хоёрдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Арга хэмжээний төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд мэргэжил аргазүйн дэмжлэг үзүүлж ажиллахыг Нийгмийн эрүүл мэндийн бодлогын газар, Эмнэлгийн тусламжийн бодлогын газар (Р.Гантуяа), Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв (Ж.Отгонбаатар), Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төв (Л.Баттөр)-д тус тус даалгасугай.

3. Арга хэмжээний төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах санхүүжилтийг жил бүрийн төсөвт тусгахыг Санхүү, эдийн засгийн бодлогын газар (Э.Мөнхсүх), Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар (С.Энхболд), Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулах газар (Н.Эрдэнэбаяр), хүний нөөцийг сургаж чадавхжуулахад дэмжлэг үзүүлж ажиллахыг Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв (М.Одгэрэл)-д тус тус үүрэг болгосугай.

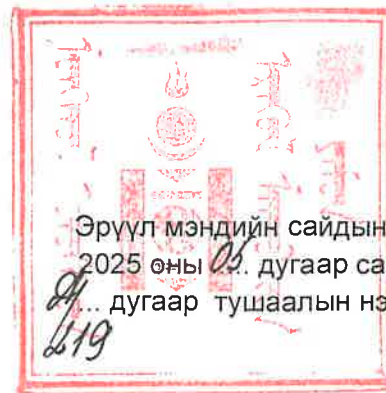
4. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Төрийн нарийн бичгийн дарга (Д.Очирбат)-д даалгасугай.

САЙД

Т.МӨНХСАЙХАН

141251033

ЭХ, ХҮҮХЭД, НӨХӨН ҮРЖИХҮЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТАЛААР БАРИМТЛАХ БОДЛОГО

ҮНДЭСЛЭЛ

Дэлхийн Тогтвортой хөгжлийн зорилгод эх, хүүхдийн эрүүл мэндийг сайжруулах, эндэгдлийг бууруулах асуудлыг онцгойлон тусгаж, 2030 он гэхэд дэлхий дахинд эхийн эндэгдлийг 100,000 амьд төрөлтөд 70-аас доош, тав хүртэлх насны хүүхдийн сэргийлж болох эндэгдлийг арилгах зорилт тавьсан. Өндөр орлоготой орнуудад эмэгтэй хүн насан туршдаа эхийн эндэгдэлд өртөх эрсдэл 1/5400 байдаг бол орлого багатай орнуудад 1/45 байна.

Эмэгтэйчүүд, хүүхэд, өсвөр үеийн эрүүл мэндийн дэлхийн стратеги (2016-2030 он)-т 2030 он гэхэд эмэгтэйчүүд, хүүхэд, өсвөр үеийнхэн бие махбодын болон сэтгэцийн хувьд эрүүл байх эрхээ эдлэх, нийгэм-эдийн засгийн боломжуудаа ашиглах, чинээлэг, тогтвортой нийгэм цогцлооход оролцох бүрэн боломжтой дэлхий ертөнцийг бий болгохыг зорьж байна.

Дэлхий дахинд эхийн эндэгдлийг бууруулахад томоохон ахиц гарч, 2000–2023 онд эхийн эндэгдэл 40 хувиар буурсан бөгөөд дэлхийн 3 улс тутмын 1 нь эхийн эндэгдэл багатай орны тоонд багтаж байна.

Сүүлийн 10 жилд хүүхдийн өсөлтийн хоцролтын тархалт тогтвортой буурч, 2022 оны байдлаар дэлхийд 5 хүртэлх насны хүүхдийн 22.3 хувь буюу 148.1 сая хүүхэд өсөлтийн хоцрогдолтой гэж бүртгэгдсэн бөгөөд тэдний талаас илүү (52%) хувь нь Ази тивд амьдарч байна. Мөн 5 хүртэлх насны хүүхдийн 6.8 хувь буюу 45 сая хүүхэд хоол тэжээлийн цочмог дуталтай, тэдний 13.7 сая нь хүнд хэлбэрийн дуталтай, 37 сая хүүхэд илүүдэл жинтэй байгааг Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага, Нэгдсэн үндэстний байгууллагын Хүүхдийн сан, Дэлхийн банкны хамтарсан үнэлгээний тайланд тэмдэглэсэн байна.

Хоол тэжээлээс шалтгаалсан эмгэг өсвөр насны охид, эмэгтэйчүүдийн амьдралд ихээхэн сөрөг үр дагавар учруулж байна. Дэлхийн 1 тэрбум гаруй өсвөр насны охид, эмэгтэйчүүд хоол тэжээлээс хамааралт эмгэгийн аль нэг хэлбэр, 3 өсвөр насны охид, эмэгтэйчүүд тутмын 2 (69%) нь төмөр, цайр, аминдэм, эрдсийн дуталд өртсөн байна. Өнөөгийн байдлаар дэлхийн аль ч бүс нутагт өсвөр насны охид, эмэгтэйчүүдийн дундах цус багадалтын тархалтыг 2030 он гэхэд 50 хувиар бууруулах олон улсын зорилтыг хангах боломж харагдахгүй байна. Сүүлийн 20 гаруй жилд буюу 2000 оноос хойш цус багадалтын тархалт огт буураагүй өсвөр үе, төрөх насны эмэгтэйчүүдийн 30 хувь нь цус багадалттай байна.

Эрүүл мэндийн тухай хуульд "... зонхилон тохиолдох халдварт болон халдварт бус өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх үзлэг, шинжилгээ, оношилгоонд хамруулах үйл ажиллагааг зохион байгуулах, хэрэгжилтэд хяналт тавих; жирэмслэлт, төрөлт, төрсний дараах үетэй холбоотой эх барихын тусламж, үйлчилгээний зардлыг төр хариуцах"-аар зохицуулагдсан бөгөөд Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын тухай, Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний тухай, Хүний дархлал хомсдолын вирусийн халдвар, дархлалын олдмол хомсдолоос сэргийлэх тухай хуулиудад эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн чиглэлээр хэрэгжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх заалтууд тусгагдсан.

Монгол Улсын "Алсын хараа-2050" урт хугацааны бодлогын баримт, бичгийн эрүүл мэндийн зорилтод "...иргэн, гэр бүл, ажил олгогчийн оролцоонд тулгуурласан нийгмийн эрүүл мэндийн тогтолцоог бэхжүүлэх, хүний нөөцийн хангалт ур чадвар, нийгмийн хамгааллыг сайжруулах, нотолгоонд тулгуурласан орчин үеийн оношилгоо, эмчилгээний техник, технологийг нэвтрүүлэх, чанар, гүйцэтгэлд тулгуурласан даатгалын тогтолцоотой болох, сэргийлж болох эх, хүүхдийн эндэгдэлд нөлөөлөх хүчин зүйлийг багасгаснаар 2030 он гэхэд төрөлтийн нийлбэр коэффициентийг 3.3 хүртэл өсгөж, эхийн эндэгдлийг 100,000 амьд төрөлтөд 15, нялхсын эндэгдлийг 1000 амьд төрөлтөд 8 хүртэл бууруулна" гэж тусгасан.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт "Эрүүл Монгол хүн" зорилт дэвшүүлж, гэр бүлийг хөгжүүлэх, эмэгтэйчүүд, хүүхэд, эрэгтэйчүүд, өсвөр үеийнхэн, ахмад настай, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн өвөрмөц хэрэгцээнд нийцсэн бодлого үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд хиймэл оюун ухааныг ашиглах, эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээ, эмнэлгийн яаралтай тусламжийн тогтолцоог бэхжүүлж, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, эрүүл мэндийн даатгалын санхүүжилтийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлж зарцуулалтыг оновчтой болгох, өсвөр үеийнхэнд бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн боловсрол олгох, хүн төвтэй үйлчилгээ үзүүлэх, үйлчлүүлэгчийн эрхийг дээдлэх, хүүхдийг аливаа эрсдэлээс хамгаалах ..." талаар үйл ажиллагаа хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн байна.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний 2.1.1. "Гэр бүл, хүн амын онцлогт нийцсэн бодлого" зорилгын хүрээнд "Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд" арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлэхээр тусгасан.

Эрүүл мэндийн статистик үзүүлэлтээс харахад сүүлийн жилүүдэд төрөлтийн тоо буурч (2024 оны жилийн эцсийн байдлаар 57319 эх төрсөн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 6596 төрөлтөөр буюу 10.3 хувиар буурсан), эхийн эндэгдэл (2024 онд 100,000 амьд төрөлтөд 22.5) болон тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл (2024 онд 1000 амьд төрөлтөд 15.2) тогтвортой буурахгүй байна. 2024 оны байдлаар нийт төрөлтийн 17.8 хувь нь хүндрэлтэй, 28.2 хувь нь кесар мэс заслаар төрсөн байна. "Эх яагаад эндэв" 2000-2023 оны судалгаанаас харахад эндсэн эхийн 40.5 хувь нь аврах, 95.4 хувь нь

урьдчилан сэргийлэх боломжтой байсан ба жирэмсний хяналтын чанар сул байна гэж дүгнэжээ.

“Хүүхэд яагаад эндэв” 2000-2021 оны судалгаагаар нярайн эндэгдлийн 65.2 хувь нь эрт үеийн эндэгдэл, 34.8 хувийг хожуу үеийн эндэгдэл эзэлж байна. Тав хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн 24.9 хувь нь эмнэлгээс гадуур, 75.1 хувь нь эмнэлэгт нас барсан ба үүнээс хоног болоогүй нас баралт 23.8 хувийг эзэлж байна. Хүүхдийн нийт эндэгдлийн 85.1 хувь нь өвчнөөр, 14.9 хувь нь осол, гэмтлийн улмаас эндсэн байна. Перинатал үед үүссэн эмгэг 45.4 хувь, төрөлхийн хөгжлийн гажиг 15.1 хувь, амьсгалын тогтолцооны эмгэг 9.1 хувийг эзэлж байна. Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл хөдөө орон нутагт (14.7) улсын дундаж (13.9)-аас өндөр байна.

Монгол Улсын хүн амын хоол тэжээлийн байдал 2024 оны Үндэсний VI судалгаанаас хүүхэд, эмэгтэйчүүдийн дунд хоол тэжээлийн цочмог дутал, тураалын тархалт бага байгаа хэдий ч сүүлийн жилүүдэд тав хүртэлх насны хүүхдийн дунд илүүдэл жин, таргалалтын тархалт нэмэгдэж байна. Төрөх насны эмэгтэйчүүдийн 53.0 хувь нь илүүдэл жин ба таргалалттай, 18.0 хувь нь тарган, 6–18 насны хүүхдийн 19.6 хувь нь илүүдэл жинтэй, 6.2 хувь нь тарган байна. Тав хүртэлх насны хүүхдийн 8.8 хувь нь өсөлтийн хоцролттой, 1.9 хувь нь тураалтай, 12.8 хувь нь илүүдэл жинтэй, 2.7 хувь нь хоол тэжээлийн цочмог дуталтай буюу туранхай байна. Тав хүртэлх насны хүүхдийн 21.3 хувь нь цус багадалттай, 48.5 хувь нь Д аминдэм, 6–23 сартай хүүхдийн 30.9 хувь нь төмөр дуталтай, 6–18 насны хүүхдийн 67.3 хувь нь тус тус Д аминдэм дуталтай, охидын 10.1 хувь нь цус багадалттай байна.

Бага насны хүүхдийн 71.9 хувь нь төрсний дараах 1 цагийн дотор ангир уургаа амласан, 51.1 хувь нь эхийн сүүгээр дагнан хооллосон, эхийн сүүгээр хооллосон 6–23 сартай хүүхдийн дөнгөж 28.8 хувь нь зохистой байдлаар хооллодог, 45.2 хувь нь нэмэгдэл хоолыг зохих нэр төрлийн хүнсээр баяжуулан хэрэглэж байна. Жирэмсэн (15.3%) болон нөхөн үржихүйн насны эмэгтэйчүүдийн (14.3%) хоногт хэрэглэвэл зохих 5 нэр төрлийн хүнсний хэрэглээ маш бага, тэдний дөнгөж 11.4 хувь нь олон найрлагат бичил тэжээлийн бэлдмэлээр хангагдсан байгаа нь бичил тэжээлийн дутал, ялангуяа төмөр, Д аминдэм дутал, цус багадалтад өртөх суурь шалтгаан болж байна.

Жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 22.3 хувь нь цус багадалттай, 13.6 хувь нь төмөр дутлын цус багадалтай, 39.6 хувь нь төмөр дуталтай байна. Судалгаагаар эмэгтэйчүүдийн жирэмсний хяналтад хамрагдалт 98.4 хувь байгаа хэдий ч тэд хяналтын явцад бичил тэжээлийн дутлаас сэргийлж чадахгүй, олон найрлагат бичил тэжээлийн бэлдмэл хэрэглэх талаар дөнгөж 28.9 хувь нь зөвлөгөө авсан байлаа. Жирэмсний эхний 3 сартай эмэгтэйчүүдийн 7.5 хувь нь цус багадалттай байгаа бол 2 дахь гурван сартайд 21.5 хувь, 3 дахь гурван сартайд 28.4 хувь болж нэмэгдсэн. Төмөр дутлын тархалт жирэмсний 3 сар тутамд 2.8-3.0 дахин нэмэгджээ. Жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн шээсээр ялгарах иодын голч хэмжээ 76.4 мкг/л байгаа нь ДЭМБ-аас зөвлөсөн лавлагаа хязгаар (150 мкг/л)-аас хэт доогуур, иод дуталд өртөх өндөр

эрсдэлтэй, төрөлхийн иодын дуталтай хүүхэд төрүүлэх магадлалтайг харуулж байна.

2023 онд хийгдсэн “Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа”-аас гэрлэсэн эсвэл хамтран амьдрагчтай 15—49 насны эмэгтэйчүүдийн 49.8 хувь нь жирэмслэхээс хамгаалах арга, хэрэгсэл хэрэглэдэг бөгөөд тэдний 64.8 хувь нь жирэмслэхээс хамгаалах орчин үеийн арга, хэрэгслээр хангагджээ. Нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэйд ногдох үр хөндөлтийн тоо дунджаар 7.3, нэг эмэгтэй ногдох үр хөндөлтийн нийлбэр коэффициент 0.3 байна.

“Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд” арга хэмжээний төлөвлөгөөг 2021-2024 онд хэрэгжүүлсэн бөгөөд үйл ажиллагааны хэрэгжилт 69.0 хувь, шалгуур үзүүлэлт 46.9 хувийн биелэлттэй байна гэж дүгнэгджээ.

ТУЛГАМДСАН АСУУДАЛ

1. Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд мөрдөж буй стандарт, журам, зааврын хэрэгжилт хангалтгүй, батлагдсан журам, зааврууд хоорондоо зөрөөтэй байна. Эмч, эмнэлгийн мэргэжилтний хууль, эрх зүйн мэдлэг сул байна.

2. Эх, нярай, тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл тогтвортой буурахгүй, сэргийлж болох уушгины хатгалгаа, осол гэмтэл зэрэг өвчин эмгэгээр хүүхэд эндсээр байгаа бөгөөд эх, хүүхдэд үзүүлэх эмнэлгийн яаралтай тусламжийн чанарыг сайжруулахад онцгой анхаарах шаардлагатай байна.

3. Хүн ам, ялангуяа нөхөн үржихүйн насны эмэгтэй, өсвөр насныхан, хүүхдийн өсөлт, төрөлтийн тоо, хүн амын шилжилт хөдөлгөөн, өвчин, эмгэгийн хөдлөл зүйтэй уялдуулж хүний нөөцийг сургаж бэлтгэхгүй байна. Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчийн мэдлэг ур чадварыг тогтмол дээшлүүлэх, тэдний эрхийг хамгаалах, эрх, үүргийг таниулах, цалин урамшууллыг нэмэгдүүлж, нийгмийн баталгааг хангах чиглэлд онцгой анхаарах шаардлагатай байна.

4. Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд шинэ арга, аргачлалыг нэвтрүүлж, нутагшуулахад хүний нөөцийг сургаж бэлтгэдэггүй, стандарт, журам, зааврыг боловсруулж батлуулахгүй, санхүүжилтийг шийдвэрлэдэггүй зэрэг асуудлууд байсаар байна.

5. Эх, хүүхдийн эрүүл мэнд, хоол тэжээлийн тусламж, үйлчилгээнд үр дүнтэй, өртөг багатай, нотолгоонд суурилсан үйл ажиллагааг нэвтрүүлж, нутагшуулах ажлыг эрчимжүүлэх, эмэгтэйчүүд, хүүхдийн хоол, тэжээлийн тусламж, үйлчилгээг жирэмсэн, төрөлт, төрсний дараах үеийн тусламж, үйлчилгээтэй нягт уялдуулах бодлого, эрхзүйн зохицуулалтыг бий болгох, бичил тэжээлийн дутлаас сэргийлэхэд чиглэсэн тушаал, журам, зааврыг шинэчлэн боловсруулах, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээг тогтмол зохион байгуулах шаардлагатай байна.

6. Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг төрөөс хариуцахаар хуульчилсан боловч санхүүжилт нь бодит өртөг зардалтай дүйцэхгүй байсаар байна.

7. Сүүлийн жилүүдэд Монгол Улсын Засгийн газраас эрүүл мэндийн салбарын хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж байгаа ч нийлүүлсэн тоног төхөөрөмжийн чанар муу, засвар үйлчилгээний санхүүжилт шийдвэрлэгдэхгүй, гамшиг онцгой байдал, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үеийн эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний бэлэн байдал, нөөц бүрдүүлэлт хангалтгүй байсаар байна.

8. Судалгаа, үнэлгээний дүгнэлт, зөвлөмжид тулгуурласан төлөвлөлтийг хийхгүй, судлаачдыг бэлтгэж чадавхжуулах ажил хангалтгүй байна.

9. Жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 11.5 хувь нь эмнэлгийн бус нөхцөлд эндсэн, 62.9 хувь нь биеийн байдал хүнд, маш хүнд үедээ эмнэлэгт хандсан байгаа нь эмэгтэй, түүний гэр бүлийнхний эсэн мэнд амаржихуй, аюулгүй жирэмслэлт, төрөлтийн талаарх мэдлэгийг дээшлүүлэх нэн чухал байна. Алслагдсан бүс нутаг, нийгмийн байдал, амьдралын нөхцөл зэрэг нь эхийн ноцтой хүндрэл, нас баралтад нөлөөлсөөр байна.

10. Эх, хүүхэд, өсвөр үеийн эрүүл мэндийн чиглэлээр мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааг зорилтот бүлгийн хэрэгцээнд тулгуурлан, тэдний сонирхолд нийцсэн хэлбэрээр зохион байгуулж, мэдээллийг нийтийн зах зээлд гаргахад анхаарах шаардлагатай байна.

11. Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд бусад салбарын оролцоо болон салбар хоорондын үйл ажиллагааны уялдаа сул байна.

АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БОЛОМЖ, ЭРСДЭЛ

БОЛОМЖ	ЭРСДЭЛ
➤ Эрүүл мэндийн багц хуулиудад эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх заалт үндэслэл тусгагдсан; ➤ Засгийн газрын бодит материаллаг (барилга, тоног төхөөрөмж) хөрөнгө оруулалт нэмэгдсэн; ➤ Олон улсын байгууллагын техникийн болон санхүүгийн дэмжлэг сайн; ➤ Мэргэжлийн нийгэмлэг, холбоодын оролцоо нэмэгдсэн; ➤ Бүс нутгийн онцлог, нөхцөлийг харгалзан төлөвлөлт хийхэд бусад салбарын дэмжлэг, эрхзүйн таатай орчин бүрдэж эхэлсэн.	➤ Бодлогын шийдвэрүүд өөрчлөгдөх; ➤ Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх сургагдсан хүний нөөц хангалттай биш; ➤ Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд нэн шаардлагатай санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх; ➤ Олон улсын байгууллагын санхүүжилт буурах; ➤ Нийтийг хамарсан халдварт өвчин, гамшиг, онцгой байдлын бэлэн байдал, нөөц хангагдаагүй.

ЗОРИЛГО

Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийг дэмжих бодлого эрхзүй, нийгэм-эдийн засгийн таатай орчинг бэхжүүлж, эрүүл мэндийн чанартай тусламж, үйлчилгээг тэгш хүртээмжтэй хүргэх, эх, хүүхдэд зонхилон тохиолдох сэргийлж болох өвчин эмгэг, түүний хүндрэлийг багасгах замаар эх, хүүхдийн өвчлөл, эндэгдлийг тогтвортой бууруулах.

Хүрэх үр дүн

1. Эхийн эндэгдлийн харьцааг 100,000 амьд төрөлтөд 19.9 хүртэл бууруулна.
2. Нярайн эндэгдлийн түвшинг 1000 амьд төрөлтөд 7.1 хүртэл бууруулна.
3. Нялхсын эндэгдлийн түвшинг 1000 амьд төрөлтөд 8.7 хүртэл бууруулна.
4. Тав хүртэл насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшинг 1000 амьд төрөлтөд 14.7 хүртэл бууруулна.

ЗОРИЛТ

Зорилт 1. Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийг дэмжих бодлого эрхзүй, нийгэм, эдийн засгийн таатай орчинг бүрдүүлэн, бусад салбар, төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн нийгэмлэг, холбоо, орон нутгийн шийдвэр гаргагчдын оролцоо, хамтын ажиллагаа, түншлэлийг дэмжин, уялдаа холбоог сайжруулах.

Хүрэх үр дүн 1.

1.1. Анхан болон лавлагаа шатлалын эрүүл мэндийн байгууллагад мөрдөгдөж буй бүтэц, үйл ажиллагааны стандартыг нягтлан, эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чиглэлээрх үйл ажиллагааг тодорхой тусгаж үндэсний хэмжээнд мөрдсөн байна.

1.2. Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжүүлдэг санхүүжилтийн арга аргачлал, үйлчилгээний жагсаалтыг өнөөгийн хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэн, шинэчлэн боловсруулж, үндэсний хэмжээнд мөрдсөн байна.

1.3. Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчдийн эрхийг хангах, нийгмийн хамгааллыг сайжруулах, цалин урамшууллыг нэмэгдүүлэх чиглэлээр бодлогын баримт бичиг батлуулан, хэрэгжүүлсэн байна.

1.4. Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчдийн албан тушаалын тодорхойлолтын үлгэрчилсэн загварыг шинэчлэн боловсруулж, батлуулан, үндэсний хэмжээнд мөрдүүлсэн байна.

1.5. Гамшиг, онцгой байдал, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үед эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэхэд нэн шаардлагатай эм, эмнэлгийн хэрэгслийн 6 сарын нөөцийг Ховд, Өвөрхангай, Дорнод, Өмнөговь аймгийн бүсүүдийн агуулахад бүрдүүлсэн байна.

Зорилт 2. Эх, ураг, нярайн эрт үеийн тусламж, үйлчилгээнд нотолгоонд тулгуурласан үр дүнтэй үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх, дэлхийн хөгжингүй улс орнуудад нэвтрүүлж буй шинэ арга технологийг нутагшуулах, тусламж, үйлчилгээний байнгын бэлэн байдлыг хангах, төвлөрлийг сааруулж, хүртээмжийг нэмэгдүүлэн, чанарыг сайжруулж, эх, ураг, нярайн өвчлөл, эндэгдлийг бууруулах.

Хүрэх үр дүн 2.

2.1. Эх, нярайн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд олон улсын байгууллагын зөвлөмж болгож буй нотолгоонд тулгуурласан интервенцийг хэрэгжүүлэх, сургалтад үйлчилгээ үзүүлэгчдийн 80-аас доошгүй хувийг хамруулсан байна.

2.2. Эх, ураг, нярайн эрүүл мэндэд нэн шаардлагатай олон найрлагат бичил тэжээлийг эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжүүлдэг болсон байна.

2.3. Эх, ураг, нярайн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд нэн шаардлагатай тоног төхөөрөмж, эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хангалтыг 80-аас доошгүй хувьд хүргэсэн байх бөгөөд засвар үйлчилгээний санхүүжилтийг жил бүрийн төсөвт тусгаж хэвшсэн байна.

2.4. Жирэмсний эрт үеийн хяналт 2028 он гэхэд 96 хувь, жирэмсний хяналтад 8 болон түүнээс дээш удаа тогтмол хамрагдалт 82,5 хувьд хүрсэн байна.

2.5. Жирэмсэн эмэгтэйн цус багадалт 20 хувь хүртэл буурсан байна.

2.6. Нярайн эрт үеийн нэн шаардлагатай тусламж, үйлчилгээг бүрэн хэрэгжүүлсэн байгууллагын тоо 68-д хүрсэн байна.

2.7. Жирэмслэхээс сэргийлэх арга, хэрэгслийн хангагдаагүй хэрэгцээг 30 хувь хүртэл бууруулсан байна.

2.8. Эрүүл мэндийн байгууллагууд жирэмслэхээс сэргийлэх эм, эмнэлгийн хэрэгслийн орчин үеийн арга, хэрэгслийн тав ба түүнээс дээш сонголттой, гурваас доошгүй сарын нөөцтэй болсон байна.

Зорилт 3. Бага насны хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд нотолгоонд тулгуурласан үр дүнтэй үйл ажиллагааг нэвтрүүлэх, дэлхийн хөгжингүй улс орнуудад нэвтрүүлж буй шинэ арга технологийг нутагшуулах, хүүхдийн хоол тэжээл, хөгжлийг дэмжих, тусламж, үйлчилгээний байнгын бэлэн байдлыг хангах, төвлөрлийг сааруулж, хүртээмжийг нэмэгдүүлэн, чанарыг сайжруулж, хүүхдийн сэргийлж болох өвчлөл эндэгдлийг бууруулах.

Хүрэх үр дүн 3.

3.1. Бага насны хүүхдийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ, тэдний хооллолт, хөгжлийг дэмжих чиглэлээр олон улсын байгууллагын зөвлөмж болгож буй нотолгоонд тулгуурласан интервенцийг хэрэгжүүлэн, сургалтад эрүүл мэндийн анхан болон лавлагаа шатлалын тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчдийн 80-аас доошгүй хувийг хамруулсан байна.

3.2. Бага насны хүүхдийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд нэн шаардлагатай тоног төхөөрөмж, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, бичил тэжээлийн хангалт 80-аас доошгүй хувьд хүрсэн байх бөгөөд засвар үйлчилгээний санхүүжилт жил бүрийн төсөвт тусгагдаг болсон байна.

3.4. Урьдчилан сэргийлэх үзлэгт 9, 18, 36 сартай хүүхдийн хамрагдалт 98-иас доошгүй хувьд хүргэсэн байна.

3.5. Нярайн цогц скринингийн хамралтыг 80-аас доошгүй хувьд хүргэсэн байна.

3.6. Товлолт дархлаажуулалтын хамрагдалтыг 99.0 хувьд хүргэсэн байна.

3.7. Уушгины хатгалгаа өвчний шалтгаант 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг 6 хувь, осол гэмтлээс шалтгаалсан 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн тоог 110 хүртэл бууруулсан байна.

Зорилт 4. Өсвөр үеийнхэнд ээлтэй эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг тогтвортой үргэлжлүүлэн, чанар, хүртээмжийг сайжруулах, хүүхэд өсвөр үеийнхний хөгжлийг дэмжих.

Хүрэх үр дүн 4.

4.1. Өсвөр үеийнхэнд ээлтэй эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх таатай орчинг бүрдүүлсэн кабинетыг бүх аймаг, дүүргийн эрүүл мэндийн байгууллагуудад байгуулан, үйл ажиллагааг тогтворжуулсан байна.

4.2. Өсвөр үеийн эмч, мэргэжилтэн нарыг бүх аймаг, дүүрэгт бэлтгэж, ажлын байранд сургаж дадлагажуулсан байна.

4.3. Өсвөр үеийн кабинетын тэргүүн туршлагыг бусдад түгээж, өсвөр үед үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний санхүүжилтийг нэмэгдүүлсэн байна.

4.4. Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээ үзүүлж буй эмч, эх баригч, сувилагч, сургуулийн эмч нарын 60-аас доошгүй хувийг өсвөр үеийнхэнд эрүүл мэндийн тусламж үзүүлэх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, хүсээгүй жирэмслэлт, ДОХ/ХДХВ/БЗДХ, хүчирхийллээс сэргийлэх чиглэлээр зөвлөгөө өгөх ур чадварт сургаж бэлтгэсэн байна.

4.5. Өсвөр үеийн хүүхдийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамрагдалт 60-аас доошгүй хувьд хүрсэн байна.

Зорилт 5. Эмэгтэйчүүд, хүүхэд, тусгай хэрэгцээтэй зорилтот бүлгийнхний өвөрмөц хэрэгцээнд нийцүүлэн нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг тэгш хүртээмжтэй, чанартай үзүүлж, амьдралын чанарыг сайжруулах.

Хүрэх үр дүн 5.

5.1. Зорилтот бүлгийнхэнд нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн чиглэлээрх мэдээлэл, сурталчилгааг тэдний хэрэгцээнд нийцүүлэн хүргэх тогтолцоо бүрдсэн байна.

5.2. Нөхөн үржихүйн насны эмэгтэйчүүдийн эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдалт 60-аас доошгүй хувьд хүрсэн байна.

5.3. Цэвэршилт, үргүйдлийн оношилгоо, эмчилгээний зааврыг шинэчлэн батлуулж, эмч, мэргэжилтэн нарыг сургалтад хамруулан, аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвд энэ чиглэлээрх тусламж, үйлчилгээг үзүүлж хэвшсэн байна.

5.4. Үр хөндөлтийн түвшин 1000 эмэгтэйд 13.3 хүртэл буурсан байна.

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЧИГЛЭЛ

Зорилт 1-ийн хүрээнд

1.1. Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн чиглэлээр үндэсний хэмжээнд мөрдөгдөж буй хууль, стандарт, журам, заавар, тушаалыг эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүд, хамтрагч талуудад таниулж, тархаах.

1.2. Эмчилгээ, оношилгоог шинээр нэвтрүүлж, нутагшуулах үйл ажиллагааг өргөжүүлэн үр дүнтэй интервенцийг хэрэгжүүлэх, хууль эрх зүйн орчинг бүрдүүлэх, холбогдох бодлогын баримт бичгийг боловсруулж, түгээх.

1.3. Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний санхүүжилтийн тогтолцоо, санхүүжилт олгох арга аргачлал, өртгийг дахин үнэлэх, эх, хүүхэд, эмэгтэйчүүдийн зонхилон тохиолдох өвчин, эмгэгийн оношилгоо, эмчилгээг өргөжүүлэх, шинэ арга аргачлалыг нэвтрүүлэх, хяналт тавих, сэргээн засах боломжийг бий болгох.

1.4. Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд нэн шаардлагатай тоног төхөөрөмж, эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хангалт, засвар үйлчилгээг тасралтгүй хийх тогтолцоог бүрдүүлж, санхүүжилтийг шийдвэрлэх.

1.5. Жирэмслэхээс сэргийлэх эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хангалтын тасралтгүй байдлыг ханган, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлдэг анхан болон лавлагаа шатлалын эрүүл мэндийн байгууллагад үйлчлүүлэгч жирэмслэхээс хамгаалах орчин үеийн арга, хэрэгслийн сонголт хийх боломжийг олгож, 5-аас доошгүй нэр төрлийн, 3-аас доошгүй сарын нөөцийг бүрдүүлсэн байх.

1.6. Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд оролцогч хамтрагч талууд, орон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, бусад салбарууд, иргэний нийгэм, аж ахуйн нэгж, хамт олон, гэр бүл, иргэний идэвх санаачилгыг өдөөж, оролцоо, хариуцлага, хяналтыг нэмэгдүүлэх.

Зорилт 2-ын хүрээнд

2.1. Эх, нярайд эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх тогтолцоог олон улсын жижигт нийцүүлэн хөгжүүлэх (*Жирэмсний болон төрсний дараах үеийн хяналт, бага насны хүүхдийн хөгжлийг дэмжих үйл ажиллагааг эрүүл мэндийн анхан шатны бусад*

тусламж үйлчилгээтэй уялдуулах, амаржих газар, нэгдсэн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг хөгжлийн чиг хандлага бодлоготой уялдуулан шинэчлэх).

2.2. Эх, нярайн тусламж, үйлчилгээнд мөрдөгдөж буй стандарт, журам, заавар, тушаал шийдвэрүүдэд үнэлгээ хийж, шинэчлэн боловсруулж, батлуулан, хэрэгжүүлэх.

2.3. Эх барихын яаралтай болон цогц тусламж, үйлчилгээ үзүүлдэг эмч, мэргэжилтэн нарыг чадавхжуулах.

2.4. Нярайн эрт үеийн нэн шаардлагатай тусламж, үйлчилгээг (*Имж асаргаа, ангир уураг амлуулах, хөхөөр хооллох, арьс арьсаар шүргэлцүүлэх, дулаан алдалтаас сэргийлэх*) тогтвортой өргөжүүлэх.

2.5. Төрөх насны эмэгтэйчүүд, жирэмсэн болон төрсөн эмэгтэйг эрт илрүүлэг үзлэгт хамруулан эрүүлжүүлэх, жирэмслэлтэд бэлтгэх үйл ажиллагааг тогтмолжуулах.

2.6. Халдварын сэргийлэлт, хяналтыг эрчимжүүлж, эх барихын үжлийн оношилгоо, эмчилгээ, урьдчилан сэргийлэх зааврыг нотолгоонд тулгуурлан шинэчлэн боловсруулах.

2.7. Дутуу төрөлт, амьгүй төрөлтийн шалтгаанд нөлөөлөх хүчин зүйлийг судлан тогтоож, хариу арга хэмжээг эрчимжүүлэх.

2.8. Жирэмсэн болон хөхүүл эмэгтэйчүүдийн хоол тэжээлийн дутагдлаас сэргийлэх арга хэмжээг нэвтрүүлэх.

2.9. Жирэмсэн эмэгтэй, хөхүүл эхчүүдэд нэн шаардлагатай эм, бэлдмэл, аминдэм, дэмийг эрүүл мэндийн даатгалаар хөнгөлөлттэй олгох боломжийг бүрдүүлэх.

2.10. Эх, ураг, нярайн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг сайжруулах чиглэлээр тандалт, судалгааны тэргүүлэх чиглэлийг тогтоож, судлаачдыг бэлтгэх.

2.11. Нярайн амьдралын чанарыг дээшлүүлэхэд нэн шаардлагатай эмчилгээ, оношилгоог шинээр нэвтрүүлэн, хөгжүүлэх (*тархи хөргөх, сурфактант эмчилгээ, пульсоксиметрийн илрүүлэг гэх мэт*).

2.12. Гамшиг онцгой байдал (зуд, үер, халдварт өвчин), нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдал үүссэн тохиолдолд эх, нярайд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний тасралтгүй байдлыг хангахад чиглэсэн бүх төрлийн нөөцийг бүрдүүлэх, төлөвлөх, хариу арга хэмжээний төлөвлөлт хийх, хэрэгжилтийг хангах ажил зохион байгуулах.

2.13. Эхийн эндэгдэл, ноцтой хүндрэлийн тохиолдлыг бүртгэж, мэдээлэхэд ДЭМБ-ын “Тооны цаана санаачилга” арга аргачлалыг өргөжүүлэх, шүүх шинжилгээний бүртгэл мэдээллийг эрүүл мэндийн статистик бүртгэлд бүрэн нэгтгэх.

2.14. Эсэн мэнд амаржихуйн мэдээлэл, сурталчилгааг нийтийн зах зээлд гаргаж, энэ чиглэлээрх иргэдийн мэдлэгийг нэмэгдүүлэн, аюултай шинжийг эрт таних, тусламж хайх боломжийг нэмэгдүүлэх.

Зорилт 3-ын хүрээнд

3.1. Бага насны хүүхдийн эрүүл мэндийг хамгаалах, хоол тэжээл, хөгжлийг дэмжих чиглэлээр мөрдөгдөж буй бодлогын баримт бичиг, стандарт, журам, заавруудыг эргэн нягталж, олон улсын бусад байгууллагын зөвлөмж, хөгжингүй орны үр дүнтэй туршлагад үндэслэн шинэчлэн боловсруулж, батлуулан, таниулж, хэрэгжүүлэх.

3.2. Олон нийтэд түшиглэсэн хүүхдийн өвчний цогц менежментийн хэрэгжилтийг өргөжүүлж, эрчимжүүлэх.

3.3. Бага насны хүүхдийн хөгжлийг дэмжих ДЭМБ-ын үндсэн арга, аргачлалыг эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээтэй уялдуулан, хөгжүүлж, нутагшуулах.

3.4. Нялх, бага насны хүүхдийн хооллолтыг (эхийн сүүгээр хооллолт, нэмэгдэл хооллолт) дэмжих.

3.5. Хүүхдийн амны хөндийн эрүүл мэндийн сайжруулах, “Эрүүл шүд” аяныг төр болон хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагууд, бусад салбарын оролцоотойгоор хэрэгжүүлэх.

3.6. Хүүхдэд үзүүлэх эмнэлгийн яаралтай тусламжийг хөгжүүлэх, энэ чиглэлээр мөрдөж буй журам зааврыг шинэчлэн боловсруулж, өрх, сум, түргэн тусламж, эмнэлгийн яаралтай тусламжийн хэсэгт ажиллаж буй эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийг нэн тэргүүнд сургаж, дадлагажуулах.

3.7. Хүүхдэд үзүүлэх тусламж, үйлчилгээ болон хүүхдийн хөгжлийг дэмжих чиглэлд нэн шаардлагатай хүний нөөцийг (*хэл засалч, хөдөлгөөн засалт, нярайн эмч, сувилагч, хүүхдийн мэс засалч, хоол зүйч гэх мэт*) орон нутгийн захиалга, хүүхдийн өвчин эмгэг хөдлөл зүйд тулгуурлан гадаад, дотоодын сургалтад хамруулан бэлтгэж, ажиллуулах.

3.8. Бага насны хүүхэд хамгааллыг сайжруулах, эцэг, эх, асран хамгаалагчдын мэдлэгийг дээшлүүлж, ахуйн осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээг засаг захиргааны анхан шатны нэгж, боловсрол, хэвлэл мэдээллийн байгууллага, албан тушаалтнуудтай хамтран хэрэгжүүлэх.

3.9. Хүүхдийн хавдрыг эрт илрүүлэх, эмчилгээ, оношилгоо эрт үеийн сэргээн засах тусламж, үйлчилгээний чиглэлээрх чадавхыг (*хүний нөөцийг бэлтгэх, эм эмнэлгийн хэрэгслийн хангалтыг нэмэгдүүлэх*) сайжруулах.

3.10. Сэргийлэх боломжтой өвчин эмгэгээс шалтгаалсан нас баралтыг бууруулахын тулд хүүхдийн осол гэмтэл, уушгины хатгалгаа, нярайн үжил халдвараас сэргийлэх чиглэлээрх арга хэмжээг тууштай авч хэрэгжүүлэх, товлот дархлаажуулалтын бүрэн хамралтыг нэмэгдүүлэх.

3.11. Хүүхдийн анагаахын чиглэлээр тусламж, үйлчилгээ үзүүлж буй эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн, нийгмийн ажилтныг богино хугацааны мэргэжил дээшлүүлэх сургалтад хамруулж бэлтгэх.

3.12. Хүүхдийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд нэн шаардлагатай эмнэлгийн тоног, төхөөрөмжийн шинэчлэлийг байнга хийж, шинэ технологи нэвтрүүлэхийн тулд эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн, инженер техникийн ажилтнуудыг тогтмол сургалтад хамруулан, чадавхжуулах ажлыг тасралтгүй зохион байгуулах.

3.13. Хүүхдийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчдийг хүүхдийн өвчний цогц менежмент, нярайн эрт үеийн нэн шаардлагатай тусламж, хүүхдийн хөгжлийг дэмжих, дархлаажуулалт, хүүхдийн хооллолт, хүүхдийн яаралтай тусламж зэрэг сэдвээр богино хугацааны ажлын байрны дадлагажуулах сургалтад хамруулж, тогтмолжуулах.

Зорилт 4-ийн хүрээнд

4.1. Өсвөр үеийнхэнд ээлтэй орчин бүрдүүлэх, өсвөр үеийн эмч, сэтгэлзүйчийг бэлтгэн, өсвөр үеийн кабинетуудыг тогтвортой ажиллуулах.

4.2. Сэтгэцийн эрүүл мэнд, дэлгэцийн зохистой хэрэглээ болон мансууруулах сэтгэц нөлөөт бодисын хэрэглээнээс татгалзах, донтолтоос сэргийлэх зорилгоор зөвлөгөө өгөх, эрт илрүүлэх, эмчлэх, хянах, хариу арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх

4.3. Хүүхдэд зонхилон тохиолдох харшлаас сэргийлэх арга хэмжээг эрчимжүүлж, эмчилгээ, оношилгооны чадавхыг сайжруулах.

4.4. Зүрх судасны эмгэг, стрептококкийн халдварыг илрүүлэн, оношилж, эмчлэн, эрүүлжүүлэх арга хэмжээг тасралтгүй зохион байгуулах.

4.5. Өсвөр үеийнхэнд тулгамдсан асуудалд зөвлөгөө өгөх ур чадварт өрх, сумын эрүүл мэндийн төвийн эмч, эх баригч, сувилагч, нийгмийн ажилтан, сургуулийн эмч нарыг бэлтгэх.

4.6. Эх, хүүхэд, өсвөр үеийнхний эрүүл мэндийн (*зам тээврийн осол гэмтлээс сэргийлэх, үе тэнгийн дээрэлхэлтийг арилгах, зөв зан үйлийг төлөвшүүлэх, аливаа хэлбэрийн донтолтоос сэргийлэх*) чиглэлээрх мэдээлэл, сурталчилгааг тэдний өвөрмөц хэрэгцээнд нийцүүлэн түгээх, аж ахуй нэгжийг татан оролцуулж нийтийн зах зээлд гаргах, зөвлөгөө өгөх ур чадварыг сайжруулах.

4.7. Сургуульд суурилсан эрт илрүүлгийн үйл ажиллагааг зохион байгуулж, сурагчийн эрүүл мэндийн дэвтрийг хөтөлж хэвшүүлэх.

Зорилт 5-ын хүрээнд

5.1. Эмэгтэйчүүдийн дотоод шүүрлийн эмгэг, цэвэршилт, үргүйдлийн оношилгоо, эмчилгээний зааврыг шинэчлэн боловсруулж, батлуулан, эмэгтэйчүүд, дотоод шүүрлийн эмгэг, цэвэршилт, үргүйдлийн чиглэлээрх тусламж, үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх.

5.2. Тусгай хэрэгцээ шаардлагатай зорилтот бүлгийнхний (*хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд, цэвэршилтийн насны эмэгтэйчүүд*) эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг тэдний хэрэгцээнд нийцүүлэн хөгжүүлэх.

5.5. Эх, нярай, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үндэсний зөвлөгөөнийг жил бүр тодорхой сэдвийн хүрээнд зохион байгуулж, тулгамдсан асуудлыг шийдвэрлэх.

5.5. Анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллагын тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчдийг нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, гэр бүл төлөвлөлт, ДОХ/ХДХВ/БЗДХ-ын чиглэлээр зөвлөгөө өгөх ур чадварт сургах.

5.6. Бодлого боловсруулагчдад гамшиг, онцгой байдлын үед нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн нэн шаардлагатай тусламж, үйлчилгээний талаар ухуулга, сурталчилгаа нөлөөллийн ажлыг хийх.

5.7. Эрүүл мэндийн статистик мэдээлэлд гамшгийн үеийн нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн нэн шаардлагатай тусламж, үйлчилгээний үзүүлэлтүүдийг тусгах.

АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ХУГАЦАА

➤ 2025-2028 он

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХЭД МӨРДӨХ ЗАРЧИМ

- Эрүүл мэндийн салбарын манлайлал, оролцогч талуудын түншлэл;
- Бодлого, шийдвэр тогтвортой;
- Хүний эрхэд суурилсан, үйлчлүүлэгч төвтэй;
- Жендэрийн мэдрэмжтэй;
- Нотолгоонд тулгуурласан;
- Хариуцлагатай;
- Хүмүүнлэг.

ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУД, ГОЛ ЧИГ ҮҮРЭГ

Байгууллагууд	Чиг үүрэг
Эрүүл мэндийн яам	- Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг удирдан зохицуулах, - Салбар дундын оролцоог хангах, үйл ажиллагааг уялдуулах, - Тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчдийн эрхзүйн орчинг болон нийгмийн баталгааг хангах, - Олон улсын байгууллагын дэмжлэг үйл ажиллагааг зохицуулах, - Хэрэгжилтийг хянах, дэмжлэгт хяналт хийх.
Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	- Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд нэн шаардлагатай эрүүл мэндийн даатгалын сангаас олгох санхүүжилтийг зохицуулах, хяналт тавих.
Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар	- Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнд нэн шаардлагатай эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн хангалтыг сайжруулах, тасралтгүй байдлыг хангахад дэмжлэг үзүүлэх, зохицуулах, - Нөөц бүрдүүлэлтэд дэмжлэг үзүүлэх, зохицуулах, - Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн аюулгүй байдлыг хангахад дэмжлэг үзүүлэх.
Анхан болон Лавлагаа шатлалын эрүүл мэндийн байгууллагууд	- Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд мөрдөгдөж буй заавар стандартын төслийг боловсруулж, батлуулах, хэрэгжилтэд мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч ажиллах, - Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчдийг сургаж дадлагажуулах, - Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд шинээр нэвтрүүлэх арга, аргачлалыг турших, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлыг удирдан хийх, - Лавлагаа шатлалын эрүүл мэндийн байгууллагын тусламж, үйлчилгээг цаг алдалгүй үзүүлж, зайн оношилгоо, эмчилгээг хийх, орон нутгийн эмч мэргэжилтнүүдэд зөвлөгөө өгөх, - Эх, хүүхэд, эмэгтэйчүүдийн өвчин, эндэгдэлд тандалт хийж, хариу арга хэмжээг шуурхай авч хэрэгжүүлэх.
Аймаг, нийслэлийн Эрүүл мэндийн газар	- Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний орон нутгийн түвшинд хэрэгжилтийг удирдан зохицуулах, - Орон нутгийн төрийн болон хувийн хэвшлийн байгууллагуудын оролцоог хангах, үйл ажиллагааг уялдуулах, - Тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчдийн эрхзүйн орчинг бүрдүүлэх, нийгмийн баталгааг хангах ажлыг орон нутгийн түвшинд зохион байгуулах, - Нөөц бүрдүүлэх ажлыг зохион байгуулах, - Олон улсын байгууллагын дэмжлэг үйл ажиллагааг зохицуулах, - Иргэдэд чиглэсэн мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааны ажлыг удирдан зохицуулах,

	- Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хянах, дэмжлэгт хяналт хийх.
Төрийн болон хувийн өмчит эрүүл мэндийн байгууллагууд	- Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн арга хэмжээний төлөвлөгөөний холбогдох үйл ажиллагаануудыг хэрэгжүүлэх.
Олон улсын байгууллагууд	- Олон улсын байгууллагуудаас өгч буй зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх, нотолгоонд тулгуурласан арга хэмжээг нэвтрүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх, - Бодлогын баримт бичиг, журам, заавар, стандарт боловсруулахад дэмжлэг үзүүлэх - Сургалтын хөтөлбөр боловсруулах, сургагч багшийг бэлтгэхэд дэмжлэг үзүүлэх, - Нотолгоонд тулгуурласан арга аргачлал, интервенцийг таниулах, нэвтрүүлэх, нутагшуулахад дэмжлэг үзүүлж, эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнийг сургах, гарын авлага, сургалтын материалаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх, - Нэн шаардлагатай эм, эмнэлгийн хэрэгслээр хангах, гамшиг онцгой байдал, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдал үүсэхээс сэргийлэх хариу арга хэмжээ авахад дэмжлэг үзүүлэх, нөөц бүрдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх, - Дэмжлэгт хяналт хийхэд дэмжлэг үзүүлэх, - Нэн шаардлагатай судалгаа, үнэлгээ хийхэд дэмжлэг үзүүлэх, - Иргэдэд чиглэсэн мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааны ажил хийхэд дэмжлэг үзүүлэх.
Анагаах ухааны боловсрол олгох төрийн болон хувийн өмчит их, дээд сургууль, коллеж	- Эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнийг сургаж, дадлагажуулах, - Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн чиглэлээрх сургалтын хөтөлбөрүүдэд нэмэлт өөрчлөлт оруулах, шаардлагатай тохиолдолд шинэчлэх, - Дэмжлэгт хяналт хийхэд оролцох, - Нэн шаардлагатай судалгаа, үнэлгээ хийх.
Мэргэжлийн нийгэмлэг, холбоод	- Бодлогын баримт бичиг, журам, заавар, стандарт боловсруулахад дэмжлэг үзүүлж, оролцох, - Нотолгоонд тулгуурласан арга аргачлал, интервенцийг таниулах, нэвтрүүлэх, нутагшуулахад дэмжлэг үзүүлж, эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнийг сургах, гарын авлага, сургалтын материалаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх, - Дэмжлэгт хяналт хийхэд оролцох, - Нэн шаардлагатай үнэлгээ, судалгаа хийхэд дэмжлэг үзүүлэх, - Иргэдэд чиглэсэн мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааны ажил хийхэд дэмжлэг үзүүлэх, - Эмч, эмнэлгийн мэргэжилтний эрхийг хамгаалахад манлайлах.

ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НЭГТГЭЛ

Нийт 5 зорилтын хүрээнд 81 үйл ажиллагааг төлөвлөсөн. Үүнд:

1. Зорилт 1-ийг хэрэгжүүлэх 10 үйл ажиллагаа
2. Зорилт 2-ыг хэрэгжүүлэх 30 үйл ажиллагаа
3. Зорилт 3-ыг хэрэгжүүлэх 17 үйл ажиллагаа
4. Зорилт 4-ийн хэрэгжүүлэх 12 үйл ажиллагаа
5. Зорилт 5-ыг хэрэгжүүлэх 12 үйл ажиллагаа

Чиглэл	Төлөвлөсөн үйл ажиллагаа	Хэрэгжүүлэх хугацаа				Мэдээллийн эх сурвалж
		2025 он	2026 он	2027 он	2028 он	
Бодлогын баримт, бичиг (стандарт, заавар, журам)	1 хууль, 2 стандарт, 4 тогтоол, 26 тушаал					Батлагдсан хууль, стандарт, заавар, журмын эх хуулбар
Хүний нөөцийг чадавхжуулах сургалт, зөвлөгөөн	22					Эрүүл мэндийн сайдын тушаал, Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвийн тайлан, Эрүүл мэндийн байгууллагын тайлан
Хөрөнгө оруулалт	7					Эрүүл мэндийн сайдын тушаал, Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас олгосон санхүүжилт, Эрүүл мэндийг дэмжих сангийн санхүүжилт, Орон нутгийн санхүүжилт, Аудитын дүгнэлт, Санхүүгийн тайлан
Тусламж, үйлчилгээ	17					Эрүүл мэндийн даатгалын сан, Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар, Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв

					Лавлагаа шатлалын эрүүл мэндийн байгууллага, Аймаг, нийслэлийн Эрүүл мэндийн газар, Сургалт эрхлэх зөвшөөрөл бүхий байгууллага
Мэдээлэл, сурталчилгаа, сургалт	12				Эрүүл мэндийг дэмжих сангийн санхүүжилт, Орон нутгийн санхүүжилт, Олон улсын байгууллагын санхүүжилтийн тайлан
Инновац, тусламж, үйлчилгээнд шинээр нэвтрүүлэх арга аргачлал	Шинээр нэвтрүүлсэн арга, аргачлал, технологийн тоо				Батлагдсан заавар, арга аргачлал, Сургагдсан хүний нөөц, Тухайн тусламж, үйлчилгээ үзүүлсэн үйлчлүүлэгчийн тоо, Хувийн хэвшлийн байгууллагын оролцоо
Судалгаа, тандалт, үнэлгээ	Тэргүүлэх чиглэлт заасан судалгааны ажлын тоо				Эрдмийн зөвлөлөөр батлагдсан арга аргачлал, Судалгааны тайлан, Олон улсын байгууллагын дэмжлэг, санхүүжилт
Хяналт, үнэлгээ	2				Үнэлгээний тайлан

САНХҮҮЖИЛТ

“Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд” 2025-2028 онд хэрэгжих арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тусгагдсан үйл ажиллагааг дараах эх үүсвэрээс санхүүжүүлнэ. Үүнд:

- Улсын төсөв;
- Эрүүл мэндийн даатгалын сан;
- Орон нутгийн төсөв;
- Засгийн газрын нөөц сан;
- Олон улсын байгууллагууд;
- Эрүүл мэндийг дэмжих сан;
- Шинжлэх ухаан технологийн сан;
- Бусад эх үүсвэр.

ХҮРЭХ ҮР ДҮН

Шалгуур үзүүлэлт		Суурь түвшин 2024 он	Хүрэх түвшин 2028 он	Эх сурвалж
Үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлт				
1.	Эхийн эндэгдлийн харьцаа (100000 амьд төрөлтөд)	22.5	19.9	Эрүүл мэндийн статистик үзүүлэлт
2.	Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд)	15.2	14,7	
3.	Нялхсын эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд)	12.2	8.7	
4.	Нярайн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд)	7.5	7.1	
5.	Перинатал эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд)	9.8	9.1	
6.	Төрөлхийн тэмбүүгийн тохиолдлын түвшин (100,000 амьд төрөлтөд)	22.5	16.5	ХӨСҮТ-ийн тандалтын алба
7.	Тав хүртэлх насны өсөлт хоцролттой хүүхдийн хувь	8.8	8.1	Мэдээллийн эх үүсвэр *
8.	Тав хүртэлх насны хоол тэжээлийн цочмог дуталтай хүүхдийн хувь	2.7	2.0	
9.	Тав хүртэлх насны илүүдэл жинтэй хүүхдийн хувь	12.8	11.8	
10.	Таргалалттай нөхөн үржихүйн насны эмэгтэйн хувь	18.0	17.2	Мэдээллийн эх үүсвэр **
11.	Цус багадалттай 5 хүртэлх насны хүүхдийн хувь	21.3	19.7	
12.	Цус багадалттай жирэмсэн эмэгтэйн хувь	22.3	20.0	
13.	Төмөр дутлын цус багадалттай жирэмсэн эмэгтэйн хувь	39.8	29.7	
Үйл ажиллагааны шалгуур үзүүлэлт				
1.	Ур чадвартай эмч, мэргэжилтний удирдсан төрөлтийн хувь	99.9	99.9	Эрүүл мэндийн статистик үзүүлэлт
2.	Кесар хагалгааны хувь	28.2	27.8	

3.	Нярайн эрт амлуулалтын хувь	71.9	80.2	Мэдээллийн эх үүсвэр *
4.	Эхийн сүүгээр дагнан хооллосон 6 хүртэлх сартай хүүхдийн эзлэх хувь	51.1	60.0	
5.	Өндөр тунт А аминдэмд хамрагдсан 5 хүртэлх насны хүүхдийн хувь	61.2	65.5	Мэдээллийн эх үүсвэр **
6.	Олон найрлагат бичил тэжээлийн бэлдмэл хэрэглэсэн 5 хүртэлх насны хүүхдийн хувь	7.9	30.0	
7.	Олон найрлагат бичил тэжээлийн бэлдмэл хэрэглэсэн жирэмсэн эмэгтэйн хувь	11.4	50.0	
8.	Үр хөндөлтийн түвшин (1000 эмэгтэйд)	15.1	13.3	Эрүүл мэндийн статистик үзүүлэлт
9.	Жирэмслэхээс хамгаалах арга хэрэгслийн хангагдаагүй хэрэгцээ, хувиар	35.2	30.0	Мэдээллийн эх үүсвэр *
10.	Эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдсан нөхөн үржихүйн насны эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	-	60%	Эрүүл мэндийн статистик үзүүлэлт
11.	Эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдсан өсвөр насны хүүхдийн эзлэх хувь	-	60%	
Орцын шалгуур үзүүлэлт				
12.	10,000 хүн амд ногдох эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмчийн харьцаа	3.0	3.4	Эрүүл мэндийн статистик үзүүлэлт
13.	10,000 хүн амд ногдох эх баригчийн харьцаа	3.4	3.5	
14.	10,000 хүн амд ногдох хүүхдийн эмчийн харьцаа	2.5	2.9	
15.	10,000 хүн амд ногдох нярайн эмчийн харьцаа	0.4	0.5	
16.	5-аас доошгүй нэр төрлийн жирэмслэхээс сэргийлэх эм, эмнэлгийн хэрэгслээр үйлчилж байгаа анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллагын эзлэх хувь	95.1%	98%	Мэдээллийн эх үүсвэр *
17.	"Жирэмсэн үеийн хооллолт, хоол тэжээл" сургалтад хамрагдсан эрүүл мэндийн мэргэжилтний хувь	0.0	60%	ЭХМТ-ийн Төгсөлтийн дараах

18.	Эх барихын яаралтай тусламжид сургагдсан эмч, эх баригчийн хувь		80%	сургалтын алба
-----	---	--	-----	----------------

Тайлбар: Мэдээллийн эх үүсвэр

* Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа, 2023 он

** Хоол тэжээлийн үндэсний VI судалгаа, 2023 он

ХЯНАЛТ, ҮНЭЛГЭЭ

“Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд” 2025-2028 онд хэрэгжих арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тусгагдсан үйл ажиллагааг Эрүүл мэндийн яамны газар, хэлтэс, аймаг, нийслэлийн Эрүүл мэндийн газар, анхан болон лавлагаа шатлалын эрүүл мэндийн байгууллага, мэргэжлийн салбар зөвлөл тус тус жил бүрийн төлөвлөгөөндөө тусгаж хэрэгжүүлнэ. Мөн түншлэгч олон улсын байгууллагуудын төлөвлөгөөнд тусгаж, дэмжлэг авна.

“Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд” 2025-2028 онд хэрэгжих арга хэмжээний төлөвлөгөөний явцын үнэлгээг 2027 оны эхний хагас жилд, төгсгөлийн үнэлгээг 2029 оны эхний улиралд багтаан Эрүүл мэндийн яамны Хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар, хөндлөнгийн үнэлээч, үнэлгээний багтай хамтран хийнэ.

ТОВЧИЛСОН ҮГС

АНЭ	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг
АӨСҮТ	Арьсны өвчин судлалын үндэсний төв
АХБ	Азийн хөгжлийн банк
АШУУИС	Анагаахын шинжлэх ухааны үндэсний их сургууль
БЗДХ	Бэлгийн замаар дамжих халдвар
БОЭТ	Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв
ГС	Глобаль сан
ГССҮТ	Гэмтэл, согог судлалын үндэсний төв
ДБ	Дэлхийн банк
ДЭМБ	Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага
ДЭМТ	Дүүргийн эрүүл мэндийн төв
ЕБС	Ерөнхий боловсролын сургууль
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
ЖХАХ	Жирэмслэхээс хамгаалах арга, хэрэгсэл
МСС	Мэдээлэл, сургалт, сурталчилгаа
МСЗ	Мэргэжлийн салбар зөвлөл
НЭҮНШТ	Нярайн эрт үеийн нэн шаардлагатай тусламж
НШТҮБ	Нэн шаардлагатай тусламж, үйлчилгээний баг
НҮБ	Нэгдсэн үндэстний байгууллага
НҮБХАС	Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Хүн амын сан
НҮБХС	Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Хүүхдийн сан
НЭМҮТ	Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төв
ОНТТҮ	Олон нийтэд түшиглэсэн тусламж, үйлчилгээ
ОНЭМА	Олон нийтийн эрүүл мэндийн ажилтан
ОУБ	Олон улсын байгууллага
ӨЭМТ	Өрхийн эрүүл мэндийн төв
ХДХВ	Хүний дархлал хомсдолын вирус
ХКС	Хүүхдийн клиник сувилал
ХӨЦМ	Хүүхдийн өвчний цогц менежмент
ХПВ	Хүний папиллома вирус
СЭМТ	Сумын эрүүл мэндийн төв
СЭМҮТ	Сэтгэцийн эрүүл мэндийн үндэсний төв
ТББ	Төрийн бус байгууллага
ЭМБ	Эрүүл мэндийн байгууллага
ЭНЭҮТ-II	Эх, нярай, эмэгтэйчүүдийн үндэсний төв-II
ЭМАШТҮ	Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээ
ЭМГ	Эрүүл мэндийн газар
ЭХЭМҮТ	Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв
ЭМХТ	Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв

НОМ ЗҮЙ

1. Монгол Улсын Эрүүл мэндийн тухай хууль
2. Монгол Улсын Эрүүл мэндийн даатгалын тухай хууль
3. Монгол Улсын Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний тухай хууль, 2023 он
4. Монгол Улсын Их Хурлын тогтоол, “Алсын хараа – 2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого
5. “Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд” 2021-2024 онд хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний төлөвлөгөөний төгсгөлийн үнэлгээний тайлан, 2025 он
6. Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээнд бага насны хүүхдийн хөгжлийг дэмжих болон Өсвөр үеийн эрүүл мэндийн ээлтэй тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх үнэлгээний тайлан, 2023 он
7. Гамшиг онцгой байдлын үед БНҮЭМ-ийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх бэлэн байдал, үнэлгээний тайлан, 2022 он
8. Жендэрт суурилсан хүчирхийллийн хариу арга хэмжээнд эрүүл мэндийн салбарын бэлэн байдал, үнэлгээний тайлан, 2022 он
9. Эх яагаад эндэв, судалгааны тайлан, 2024 он
10. Хүүхэд яагаад эндэв, судалгааны тайлан, 2024 он
11. Бүсчилсэн хөгжлийн илтгэл, 2025 он
12. Монгол Улсын хүн амын хоол тэжээлийн байдал үндэсний VI судалгааны тайлан, 2024 он
13. Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа, үндсэн үр дүнгийн тайлан, 2024 он
14. Эрүүл мэндийн статистик үзүүлэлт, 2024 он
15. “Эмэгтэйчүүд, хүүхэд, өсвөр үеийн эрүүл мэнд” дэлхийн стратеги, 2018 он

"ЭХ, ХҮҮХЭД, НӨХӨН УРЖИХҮЙН ЭРҮҮЛ МЭНД"
2025-2028 ОНД ХЭРЭГЖИХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Эрүүл мэндийн сайдын
2025 оны 02 дугаар сарын 02-ны өдрийн
44... дугаар тушаалын хоёрдугаар хавсралт

№	Үйл ажиллагаа	Хүрэх үр дүн				Оролцоог талууд			Шардагд ах төсөв /сая/	Сайн үйлчилгээний үнэлгээ эх үүсвэр	Хэрэгжилтийг үнэлэх эх сурвалж	Эрсдэл
		2024 он	2025 он	2026 он	2027 он	2028 он	Зохихцуулах/Хэрэгжүүлэх	Хамтрах	Шатлал			

Зорилго: Эх, хүүхэд, нөхөн уржихуйн эрүүл мэндийг дэмжих бодлого эрхзүй, нийгэм-эдийн засгийн таатай орчинг бэхжүүлж, эрүүл мэндийн чанартай тусламж, үйлчилгээг тэгш хүртээмжтэй хүргэх, эх, хүүхэдэд зонхилон тохиолдох сөрлийж болох өвчин эмгэг, түүний хүндрэлийг багасгах замаар эх, хүүхдийн өвчлөл, эндэгдлийг тогтвортой бууруулах.

1.1	Эрүүл мэндийн салбарын хэтийн бодлого, төлөвлөлт, эрүүл мэндийн байгууллагуудын чиг үүрэгт нийцүүлэн "Амаржих газрын бүтэц үйл ажиллагаа"-ны стандартыг шинэчлэн боловсруулж, батлуулах	2009 оны стандарт	Ажлын хэсэг байгуулж, стандартын төсөл боловсруулсан байна	Стандартыг батлуулж, сурталчилсан байна	Стандартыг нийслэлийн амаржих газруудад хэрэгжүүлж эхэлсэн байна	Стандартыг БООТ, төрөх тасаатай НЗ, хувийн хэвшлийн ЗМБ-ууд хэрэгжүүлсэн байна	ЭМЯ-ны, ЭТБГ, ЭМХТ, ЭХЭМТ, ЭНЭТГ-2, МСЗ	БООТ, АНЗ, хувийн хэвшлийн ЗМБ-ууд	Лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	10.0	ДЭМБ, НҮБХАС	Батлагдсан стандарт	0
1.2	Өрх, сумын эрүүл мэндийн төв, нэгдсэн эмнэлгийн бүтэц, үйл ажиллагааны стандартад эх, хүүхэд, нөхөн уржихуйн эрүүл мэндийн чиглэлээр үйл ажиллагааг тусган шинэчлэн, батлуулах	2017 оны стандарт	Ажлын хэсэг байгуулж, стандартын төсөл боловсруулсан байна	Стандартыг батлуулж, сурталчилсан байна	Стандартыг хэрэгжүүлж эхэлсэн байна	Стандартын хэрэгжилтийг анхан шатны ЗМБ-ууд хангасан байна	ЭМЯ-ны, ЭТБГ, НЭМБГ, ЭМХТ, МСЗ	Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо, ОУБ	Анхан шатны ЗМБ-ууд	10.0	ДЭМБ, АХБ	Батлагдсан стандарт	0
1.3	Эх, хүүхэд, нөхөн уржихуйн эрүүл мэндийн чиглэлээр мөрдөгдөж буй журам, зааврыг үйлчилгээ үзүүлэгчдэд таниулах, тархах ажлыг зохион байгуулах		Эх, хүүхэд, НҮЭМ-ийн чиглэлээр мөрдөгдөж буй журам, зааврын жагсаалтыг гаргасан байна	Хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй эрх зүйн баримт бичгийн эмхэтгэл гаргаж, түгээсэн байна	Тухайн онд шинээр батлагдсан тушаал журмыг, зааврыг таниулах ажлыг үргэлжлүүлсэн байна	Тухайн онд шинээр батлагдсан тушаал журмыг, зааврыг таниулах ажлыг үргэлжлүүлсэн байна	ЭМЯ-ны, ЭТБГ, НЭМБГ, ЭМХТ	МСЗ, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо, ОУБ	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	8.0	Эрүүл мэндийг дэмжих сан, ДЭМБ	Хэрэглэж түгээсэн эмхэтгэл	0
1.4	Өрх, сумын эмч, эх баригч, сувилагч, багийн бага эмчийн албан тушаалын тодорхойлолтыг шинэчлэн боловсруулж батлуулах (ЗМДШТ-д Бага насны хүүхдийн хэвжиг, гэшигч НЭМ-ийн ноцтой байдлын үед эх хүүхэдэд үзүүлэх тусламж үйлчилгээ, БНХХ-ийг дэмжих, ЖСХ-ийн харуу араа хэмжээний чиг үүрэгт тусгах)		Ажлын хэсэг байгуулж, тушаалын төслийг боловсруулж, санал авсан байна	Албан тушаалын тодорхойлолтын заварууд шинэчлэгдэн батлуулсан байна	ЗМБ-ууд албан тушаалын тодорхойлолтыг шинэчилсэн байна	Хяналт, үнэлгээ хийсэн байна	ЭМЯ-ны СТГ, ЭМХТ	МСЗ, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	6.0	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн сайдын тушаалаар батлагдсан албан тушаалын тодорхойлолтын тоо	0
1.5	Эх, хүүхэд, нөхөн уржихуйн эрүүл мэнд, гэр бүл төлөвлөлтийн туслах, үйлчилгээний санхүүжилтийн тогтолцоо, санхүүжилтийн арга аргачлал, өртгийн үнэлэх		Эх, хүүхэд, НҮЭМ-ийн туслах үйлчилгээний бодит зардлыг тооцоолж, зөвлөмж гаргасан байна	ЭМДС-аас олгох жагсаалт шинэчлэгдэн батлагдаж, хэрэгжиж эхэлнэ	Шаардлагатай тохиолдолд жагсаалтыг шинэчлэн батлуулж, мөрдөнө	Шаардлагатай тохиолдолд жагсаалтыг шинэчлэн батлуулж, мөрдөнө	ЭМЯ-ны СТГ, ЭМДБГ, ЭЭХЭГ	ЭХЭМТ, НЭМБГ, МСЗ, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	5.0	ДЭМБ, АХБ	ЭМДШТ-ийн тогтоолоор батлагдсан НЭМ-ийн туслах үйлчилгээний санхүүжилтийн жагсаалт	0

	Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн чиглэлээр тусламж, үйлчилгээ хувиж буй эрүүл мэндийн ажилтануудын эрхийг хамгаалах, нийгмийн баялагыг сайжруулах, хөдөлмөрийн нөхцөл, ажлын гүйцэтгэлтэй уялдуулах чиглэлээр үйл ажиллагаа төвлөвлөн хэрэгжүүлэх		Эмч, эмнэлгийн мэргэжилтний эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төсөлд эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлж буй эмч, эмнэлгийн мэргэжилтний эрхийг хамгаалах зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх ажиллах	Батлагдсан хуулийн дагуу эх, хүүхэд чиглэлээр тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчдийн эрхийг хамгаалах, нийгмийн баялагыг сайжруулах, хөдөлмөрийн нөхцөл, ажлын гүйцэтгэлтэй уялдуулах чиглэлээр үйл ажиллагаа хэрэгжиж эхэлнэ	Батлагдсан хууль, журмыг бүрэн хэрэгжүүлсэн байна	Шардлагатай тохиолдолд журмыг шинэчлэн батлуулж, мөрдөнө	ЭМЯ-ны ТЗУГ, СТГ, нийслэл аймгийн ЗМГ	Бүх шатны ЭМБ-ууд Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо, Хувийн ХНХБХЯ, СЯ, ЗХХЯ	Анхан болон лавлагаа шатлагын ЭМБ-ууд	45.0	Улсын төсөв	Батлагдсан хууль, тушаал	0
1.6	Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн чиглэлээрх нэн шаардлагатай судалгаа, эрдэм шинжилгээний ажлын хэрэгцээг гэрлэн, тэргүүлэх чиглэлийг тогтоож, санхүүжилтийг шийдвэрлэн, захиалгат судалгааны ажлыг хийх байгууллага, судлаачийг сонгон шалгаруулж, судалгааг хийлгэн, зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх ажиллах		Нэн шаардлагатай судалгааны ажлын санхүүгийн эх үүсвэрийг шийдвэрлэх, сонгон шалгаруулалт зарласан байна.	Судалгааны ажлын санхүүгийн эх үүсвэрийг хийгдэж тайлан зөвлөмж гарч эхэлнэ.	Нэн шаардлагатай судалгааны ажлууд хийгдэж, зөвлөмж гарсан байна.	ЭНЭГТ-2 ХӨСӨТ, ХСӨТ бусад лавлагаа төвүүд, МСЗ, АШУУИС Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоод, хувийн хэвшлийн ЭМБ	Лавлагаа төв, БОӨТ, НЗ, АШУУИС Хувийн хэвшлийн байгууллага, ОУБ	Анхан болон лавлагаа шатлагын ЭМБ-ууд	180.0	ШУТС, ЭМДС, ОУБ	Батлагдсан жагсаалт, Санхүүгийн эх үүсвэр, Хийсэн судалгааны ажлын тоо, зөвлөмж	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх	
1.7	Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, оношилгоо, эмчилгээнд шинээр нэвтрүүлэх, нутагшуулах, үйл ажиллагааг өргөжүүлэх, үр дүнтэй, өртөг багатай арга аргачлал, интервенцийг холбогдох бодлогын баримт бичигт тусгах		Тухайн жилд оношилгоо, эмчилгээнд шинээр нэвтрүүлэх арга аргачлал, заавар, журам батлагдсан байна	Тухайн жилд оношилгоо, эмчилгээнд шинээр нэвтрүүлэх арга аргачлал, заавар журам батлагдсан байна	Тухайн жилд оношилгоо, эмчилгээнд шинээр нэвтрүүлэх арга аргачлал, заавар журам батлагдсан байна	ЭМЯ-ны СТГ, ЭТБГ, ЭХЭМТ, ЭНЭГТ-2, НЭМТ	Лавлагаа төв, БОӨТ, НЗ, АШУУИС Хувийн хэвшлийн байгууллага, ОУБ	Анхан болон лавлагаа шатлагын ЭМБ-ууд	36.0	ЭМДС, ШУТС, Улсын төсөв, ОУБ	Батлагдсан стандарт, зааврын тоо, Шинээр хэрэгжүүлсэн арга аргачлалын тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх, Судалгасан хүний нөөц тогтворгүй байх	
1.8	Бодлого боловсруулалт, шийдвэр гаргалдад эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ, ялангуяа гамшиг онцгой байдлын үед үйлдэх нэн шаардлагатай тусламж, үйлчилгээний талаар ухуулга сургалттайгаар нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулах		Сургалтын хөтөлбөр боловсруулж, сургалч бэлтгэсэн байна	Бүтэцлэн сургалтыг аймаг, нийслэлд зохион байгуулсан байна	Аймаг бүр сумын 3д нарт зориулсан сургалтыг зохион байгуулсан байна	ЭМЯ-ны НЭМБГ, НЭМТГ, аймаг, нийслэлийн ЗМГ	Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо	Засаг захиргааны нэгж,	90.0	ЭМДС, ШУТС, Орон нутгийн төсөв	Сургалт арга хэмжээний хөтөлбөр, тайлан, оролцогчдын тоо,	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх, Судалгасан 3д, ИХД нар өөрчлөгдөх	
1.9	Эрүүл мэндийн статистик мэдээлэлд гамшигын үеийн нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн нэн шаардлагатай тусламжийн үзүүлэлтүүдийг тусгах		Шинээр тусгах үзүүлэлтийн жагсаалтыг гаргаж, түүнийг цуглуулах арга, аргачлал, нарийн төсвийг боловсруулсан байна	ЭМ-ийн статистик мэдээлэл авах мэдээлэл багцлагдсан байна, Статистикийн нарт сургалт зохион байгуулсан байна	Мэдээллийг цуглуулж, нэгтгэж эхэлнэ	Мэргэжлийн тогтмол цуглуулж, үйл ажиллагаанд ашиглаж хэвшсэн байна	ЭМЯ-ны СТГ, ЭХМТ, ЭНЭГТ-2, МСЗ	ЭМБ-ууд, ОУБ	Анхан болон лавлагаа шатлагын ЭМБ-ууд	95.0	Улсын төсөв, ОУБ	Батлагдсан маяг, цуглуулж хэвшсэн үзүүлэлт, мэдээллийн сан	0
1.10	Эрүүл мэндийн статистик мэдээлэлд гамшигын үеийн нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн нэн шаардлагатай тусламжийн үзүүлэлтүүдийг тусгах		Шинээр тусгах үзүүлэлтийн жагсаалтыг гаргаж, түүнийг цуглуулах арга, аргачлал, нарийн төсвийг боловсруулсан байна	ЭМ-ийн статистик мэдээлэл авах мэдээлэл багцлагдсан байна, Статистикийн нарт сургалт зохион байгуулсан байна	Мэдээллийг цуглуулж, нэгтгэж эхэлнэ	Мэргэжлийн тогтмол цуглуулж, үйл ажиллагаанд ашиглаж хэвшсэн байна	ЭМЯ-ны СТГ, ЭХМТ, ЭНЭГТ-2, МСЗ	ЭМБ-ууд, ОУБ	Анхан болон лавлагаа шатлагын ЭМБ-ууд	95.0	Улсын төсөв, ОУБ	Батлагдсан маяг, цуглуулж хэвшсэн үзүүлэлт, мэдээллийн сан	0
2	Зорилт 2. Эх, ураг, нарийн эрт үеийн тусламж, үйлчилгээнд нотолгоонд тулгуурласан үр дүнтэй үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх, дэлхийн хөгжингүй улс орнуудад нэвтрүүлж буй шинэ арга технологийг нутагшуулах, тусламж, үйлчилгээний байнгын бэлэн байдлыг хангах, төвлөрлийг сааруулж, хүргээсэмжийг нэмэгдүүлэн, чанарыг сайжруулж, эх, ураг, нарийн өвчлөл, эндэгдлийг бууруулах.												
2.1	Эх, нарыд эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх тогтолцоог олон улсын жижигт нийцүүлэн хөгжүүлэх (Жидажгийн болон төрсний дараах үеийн хяналт, БНХХ-ийг дэмжих үйл ажиллагааг эрүүл мэндийн актан шатны бүсэд тусламж үйлчилгээтэй уялдуулах, амаржих газар, нэгдсэн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг хөгжүүлэх чиг хандлага бодлогоотой уялдуулан шинэчлэх)		ЭМ-ийн давтгалын санхаас санхүүжүүлэх санхүүжилтийн жагсаалтыг ЭМДШУ үзүүлэгчийн саналын тусламж, шинэчлэн боловсруулсан байна	Эрүүл мэндийн сайдын тушаал/ ЭМДШУ-ийн тогтоолыг сурталчлан таниулж, мөрдөгдөж эхэлнэ	Эрүүл мэндийн байгууллагуудад бүрэн хэрэгжсэн байна	Тушаал, тогтоолын хэрэгжилтээ үнэлгээ хийж, үр дүнт тооцсон байна	ЭМЯ-ны СТГ, ЭТБГ, НЭМБГ, ЭМДЛГ	Бүх шатны ЭМБ, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо, Хувийн хэвшлийн ЭМБ, ОУБ	Анхан болон лавлагаа шатлагын ЭМБ-ууд	10.0	Улсын төсөв, ОУБ	Батлагдсан бодлогын баримт бичгүүд	0
2.2	Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвүүдэд эм, эмнэлгийн хэрэгсэлийн нөөцийн агуулахыг байгуулан эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд нэн шаардлагатай эм, эмнэлгийн хэрэгсэлийн 6 сарын нөөцийг бүрдүүлэх	Нэн шаардлагатай эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, бичиг тэмдэг, ХХАХ-ийн жагсаалт гаргасан байна	Жагсаалтыг шинэчлэн батлуулсан байна	Эх, хүүхэд, НУЭМ-ийн тусламж, үйлчилгээний бэлчлэн нөөц, бүрдүүлэлт бүс бүрт 30%	Эх, хүүхэд, НУЭМ-ийн тусламж үйлчилгээний бэлчлэн нөөц, бүрдүүлэлт бүс 50%	Эх, хүүхэд, НУЭМ-ийн тусламж үйлчилгээний бэлчлэн нөөц, бүрдүүлэлт бүс 80-аас дээш хувьтай байна	ЭМЯ-ны СТГ, СЗСБГ, ЗХХЯГ	БОӨТ, НЭ, ОУБ	Сонгогдсон бүсүүд	64000.0	Улсын төсөв болон нөөц, ОУБ	Батлагдсан жагсаалт, нөөцийн хяналтын хувь	Улс төрийн шийдвэр өөрчлөгдөх Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх

2.3	Эх, нярай, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд мөрдөгдөж буй стандарт, журм, заавар, тушаал, шийдвэрүүдийн давхцалыг арилган, шинэчлэн боловсруулж, батлуулан, хэрэгжүүлэх	Стандарт, журам, заавар, тушаал	Зөрөөтэй болон давхцал ихтэй журам заавар, маягуудын жагсаалт гарсан байна	Зайлшгүй шинэчлэх шаардлагатай мөнгө, зааврууд шинэчлэгдсэн байна	Үйл ажиллагаанд мөрдөгдөж эхэлнэ	Улсын хэмжээнд бүх эрүүл мэндийн байгууллагуудад мөрдөгдсөн байна	ЭМЯ-ны ЭТБГ, НЭМБГ, ЭМХТ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭМТ-2, МСЗ	Аймаг, нийслэлийн ЭМГ, Маргэжийн нийгэмлэг холбоод, Ажхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	10.0	ОУБ	Батлагдсан журам, заавар, мөнгө	0	
2.4	Нярайг ангиар уургаар эрт амлуулах, эхийн сүүгээр хооллоход мэргэшсэн дэмжлэг, зөвлөгөө өгөх үйл ажиллагааг төрөх, нярай, хүүхдийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлдэг эрүүл мэндийн байгууллагад түгээн дэлгэрүүлэх (эхийн сүүгээр хооллогч бэлчигч 10 алхам, хөхний арчиглаа тусламж)	Магадлан итгэмжлэлийн шалгуур зарим үзүүлэлтүүд тусгасан	"Эхийн сүүгээр хооллогчид дэмжих 10 алхам"-ыг холбогдох ЭМБ-ын стандарт, магадлан итгэмжлэлийн шалгуур өөрчлөлт оруулж, шалгуурыг тусгасан байна	"Эхийн сүүгээр хооллогчид дэмжих 10 алхам"-ын хэрэгжилтээ хэрэгжүүлнэ	"Эхийн сүүгээр хооллогчид дэмжих 10 алхам"-ын хэрэгжилтэд эрчимжүүлж, дэмжлэгт хяналт, үнэлгээ хийнэ	"Эхийн сүүгээр хооллогчид дэмжих 10 алхам"-ын хэрэгжилтэд дэмжлэг хяналт, үнэлгээ хийнэ	ЭМЯ-ны ЭТБГ, НЭМБГ, ЭМХТ, НЭМТ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭМТ-2, ХТС	Амаржих газрууд, БОЭТ, НЭ, ЭМТ-үүд, Хувийн хэвшлийн байгууллага, ОУБ	Ажхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	60.0	НҮБХС	Батлагдсан журам, Магадлан итгэмжлэлийн шалгуур тусгасан байдал, Үнэлгээний тайлангууд	0
2.5	Эх барихын тусламж, үйлчилгээний чанарт хүний нөөцийн тасралтгүй сургалтын орчинг бүрдүүлж, эх барихын аялалтай цогц тусламж, үйлчилгээний чиглэлээр эмч, мэргэжилтнээ ажлын байрны болгоно хугацааны сургалтад сургаж дасгалгаажуулах	Аймаг нийслэлийн зөвлөх эмч нарыг сургасан	Сургалтын хөтөлбөр боловсруулсан байна	Сургалч бэлч нарыг сургасан байна, БОЭТ, Амаржих газрын эх барихын тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчид бэлтгэж нь сургалтад хамруулсан байна	АНЭ-ийн эх барихын тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчид бэлтгэж нь сургалтад хамруулсан байна	Үргэлжилнэ	ЭМХТ, МСЗ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭМТ-2,	АШУУИС, ЭМБ-ууд, Маргэжийн нийгэмлэг холбоо, ОУБ	Лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд, хувийн хэвшлийн ЭМБ-ууд	390.0	Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв, Байгууллагын төсөв, ДЭМБ, НҮБХАС	Сургалтын хөтөлбөр, сурлагдсан хүний тоо	Сургалсан мэргэжилтний шилжилт хөдөлгөөн, сургалтын санхүүжилт
2.6	Эхийн сүүний Банк байгуулж, дутуу төрсөн болон хөхүүлэх боломжгүй нярайг эхийн сүүгээр хооллох нөхцөлийг бүрдүүлэх		Нийслэлийн нэг амаржих газарт "Эхийн сүүний жишлт банк" байгуулж, ажиллуулж эхэлнэ	Эхийн сүүний Банк байгуулах, тогтвортой ажиллагааг хангах тухай журам боловсруулж, батлуулна	Эхийн сүүний банк банкны лавлагаа төвүүд, нийслэлийн амаржих газруудад байгуулж, тогтвортой үйл ажиллагааг хангана	Эхийн сүүний банкны БОЭТ, НЭ-үүдийн төрөх үүднээс тасруудад байгуулж, тогтвортой үйл ажиллагааг хангана	ЭМЯ-ны НЭМБГ, ЭТБГ, СТГ, ЭЭХЭГ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭМТ-2, НЭМТ	Амаржих газрууд, БОЭТ, НЭ, Хувийн хэвшлийн байгууллага, ОУБ	Лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд, хувийн хэвшлийн ЭМБ-ууд	500.0	НҮБХС	Батлагдсан журам, Хөхний сүүний банк байгуулсан ЭМБ-ын тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
2.7	Жирэмсэн эмэгтэй, эх, нярайд тохиолдох аюултай шинжийг эрт илрүүлэх, яаралтай тусламж, эх барихын үйл, жирэмсний хяналт, төрсний дараах эх, нярайн гэрлийн эргэлт, гэр бүл төлөөлөлтийн чиглэлээр өрх, сумын эмч, эх баригч нарыг сургаж, дасгалгаажуулах (АНЭ дээр 14 хоногийн ажлын байрны сургалтад хамруулах)	Зарим аймгуудад хэрэгжүүлж байна	Сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулж, батлааажуулсан байна. Сургалч бэлч гарч бэлтгэсэн байна	Өрх, сумын эмч, эх баригчдын 50% нь сурлагдсан байна	Өрх, сумын эмч, эх баригчдын 80% нь сурлагдсан байна	Өрх сумын эмч, эх баригчдын 90%-аас доошгүй нь сурлагдсан байна	ЭМХТ, МСЗ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭМТ-2, нийслэлийн амаржих газрууд	Аймаг, нийслэлийн ЭМГ, БОЭТ, АНЭ, АШУУИС Маргэжийн нийгэмлэг холбоо	Ажхан шатны ЭМБ-ууд	1500.0	Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв, Байгууллагын төсөв, ДЭМБ, НҮБХАС	Сургалтын хөтөлбөр, сурлагдсан хүний тоо	Сургалсан мэргэжилтний шилжилт хөдөлгөөн, сургалтын санхүүжилт
2.8	Нөхөн үржихүйн насны эмэгтэйчүүдийн эрхтэн тогтолцооны өвчин эмэгтэйд эрт илрүүлж, эрүүлжүүлэх, жирэмсэлтэд бэлтгэх үйл ажиллагааг тогтоолжруулах, олон улсын байгууллагаас авч буй зөвлөмжийн дагуу жирэмсгээс өмнөх үзлэг шинжилгээний багцыг боловсруулж, хэрэгжүүлэх	Эрт илрүүлэгч үзлэгийн хамрагдалт 50% хувь	Үзлэгт хамрагдаал зохиох НҮ-ийн насны эмэгтэйчүүдийн тоо, мэргэж ЭЭМТ, СЭМТ бүр гаргаж, үзлэгийг эхлүүлсэн байна.	Үзлэгт хамрагдаал зохион эмэгтэйчүүдийн 50 хувь хамрагдсан байна. Илэрсэн өвчлөлийг эмчилсэн хувь 30%	Үзлэгт хамрагдаал зохион эмэгтэйчүүдийн 70% хамрагдсан байна. Илэрсэн өвчлөлийг эмчилсэн хувь 40%	Үзлэгт хамрагдаал зохион эмэгтэйчүүдийн 90%-аас доошгүй хамрагдсан байна. Илэрсэн өвчлөлийг эмчилсэн хувь 60%	ЭМЯ-ны аймаг, нийслэлийн ЭМГ, ЭЭМТ, СЭМТ	ЭМДЕГ, лавлагаа төвүүд, БОЭТ, АНЭ, АШУУИС хувийн хэвшлийн ЭМБ	Ажхан шатны ЭМБ-ууд	36000.0	ЭМД, лавлалын сан	Үзлэгт хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн тоо хувь, Илрүүлсэн өвчлөлийн эмчилгээнд хамрагдсан хувь	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх, Иргэдийн илэвх сүл байх.
2.9	Эх барихын үйлгийн оношилгоо, эмчилгээ, урьдчилан сэргийлэх эмнэлгүүн заавар, хяналтын хуудсыг нотолгоонд тулгуурлан шинэчлэн боловсруулж, мөрдөх		Заавар, маягтын төслийг бэлтгэж, бориол хийсэн байна.	Эрүүл мэндийн сайдын тушаалаар заавар маягыг батлуулж, үйлчилгээ үзүүлэгчдэд таниулах ажил зохион байгуулсан байна	Батлагдсан заавар хэрэгжлж, маягийг хөдөлж хэрэгжсэн байна	Үргэлжилнэ	ЭМЯ-ны ЭТБГ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭМТ-2, ЭМХТ, МСЗ	ЭМДЕГ, лавлагаа төвүүд, БОЭТ, АНЭ, хувийн хэвшлийн ЭМБ	Ажхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	5.0	НҮБХАС, Эрүүл мэндийг дэмжих сан,	Батлагдсан заавар, мөнгө, хэрэгжүүлж буй байгууллагын тоо	0

2 10	Дуту төрөлт, амьгүй төрөлтийн шалтгаан нөлөөлөх хүчин зүйлийг шуухай тандан судалж, хариу арга хэмжээг эрчимжүүлж, дуту төрөлтийн менежментийн чиглэлээр эмч, мэргэжилтнийг багвар нь сургалтад хамруулах		Бэлтгэл ажил хяналтдасан байна	Тандалт судалгааны ажил хийгдсэн байна. Дуту төрөлтийн менежментийн чиглэлээр эмч мэргэжилтнийг гадаад, дотоод сургалтад хамруулсан байна	Халдварын сэргийлэлт, хяналтыг тогтмолжуулж, хариу арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж хэвшсэн байна	Үргэлжилнэ	ЭМЯ-нь, ЭТБГ, ЭХЭМҮТ, МСЗ, ЭМХТ	ЭНЭҮТ-2, амаржих газрууд, Аймаг Зөвлөлийн ЗЭМТ, БОЭТ, НЗ, АШУУИС хувийн хэвшлийн ЭМБ	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	31000.0	ДЭМБ, НБХХС, ЭМБ-ын төсөв ЭМДэмжих сан, ЭМДлагдлын сан, Улсын төсөв- сургалтын санхүүжилт	Тандалт хийж хэвшсэн байдал, авч хэрэгжүүлсэн хариу арга хэмжээний тайлан, зөвлөмж,	
2 11	Жоржисэн эмэгтэй, хөхүүл эх, бага насны хүүхдийг олон найрлагат бичиг тэмцээний бэлдмэлээр хөнгөх, эхэд хоол, тэмцээний тусламж үйлчилгээ үзүүлэх тухай ДЭМБ-ын завтамжийг холбогдох журм, заавар тусган хэрэгжүүлж, ОНБТ-ийн нэн шаардлагатай эмийн жагсаалтад оруулж, эрүүл мэндийн даатгалын сангаас хөнгөлөлттэй үнээр олгож хэвших	Эрүүл мэндийн байдлын 2023 оны А/197 тоот, 2024 оны А/292 тоот тушаал	Эрүүл мэндийн сийдлын холбогдох тушаалд нэмэлт өөрчлөлт оруулж, батлуула. Шинэчлэн батлуулсан журм, заавар, жагсаалтыг ЭМБ-д танилцуулж, сурталчилна	Батлагдсан журмын хэрэгжилтэд дэмжлэгт хяналт хийж, зөвлөмж өгч, хэрэгжилтийг хяналтж, өмчилнэ.	Үргэлжилнэ	Батлагдсан журм, заавар, жагсаалтын хэрэгжилтэд дэмжлэгт хяналт, үнэлгээ хийнэ.	ЭМЯ-нь, ЭТБГ, НЭМБГ, ЭМДЕГ, ЭЭХЭМҮТ, ЭЭХХХГ, ЭМХТ, НЭМҮТ	БОЭТ, НЗ, ЭМТ-үүд, Хувийн хэвшлийн байгууллага, ОУБ	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	16000.0	НҮБХС, Эрүүл мэндийн дэмжих сан,	Батлагдсан заавар, жагсаалт	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
2 12	Эх, ургийн тусламж, үйлчилгээнд нэн шаардлагатай өргөт өндөртэй эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, нэрийн нэг удаагийн хэрэгсэл (вентил цимингсодолуун, гентилт Вейн цимингсодолуун, нэн судлалын лабораторийн эм, ургалцуур) болон өргөт өндөртэй оношилгоо, эмчилгээний ажилбарууд (уралын хромоосомын аажууд ширүүлж, ННПТ, хорлон биологс, хоорон гуравал сорил, цөсний хушл тодорхойлох, фиброэктений сорил)-ыг эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжүүлэх асуудлыг шийдвэрлэж, жил бүр төсөвт тусгах		ЭМДС-гаас санхүүжүүлэх өндөр өргөтгөлт тусламж, үйлчилгээний жагсаалтад оруулах, төслийг боловсруулан, ууулах сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулсан байна.	Анти-Д иммунологийнхыг Улсын бүртгэлд бүртгүүлсэн байна. ЭМДС-аас санхүүжүүлэх оношилгоо эмчилгээний жагсаалтад тусгаж, санхүүжүүлж эхэлсэн байна.	Үргэлжилнэ, Дэмжлэгт хяналт хийнэ	Үргэлжилнэ, Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭМЯ-нь, ЭТБГ, ЭТҮГ, СЗБГ, ЭМДЕГ, ЭЭХЭМҮТ, ЭНЭҮТ-2, МСЗ	ЗЭХХГ, Амаржих газрууд, АШУУИС,	Лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	128000.0	ЭМДлагдлын сан	Батлагдсан тогтоол, тушаал, ЭМДлагдлын сангаас санхүүжүүлж байгаа жагсаалтад өргөтгөлт өндөр тусламж үйлчилгээний нэг, төрөл	ЭМДлагдлын санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
2 13	Нэрийн цогц скрининг шинжилгээг эрчимжүүлж, тогтмолжуулах	Нэрийн цогц скрининг 6 хувь	Нэрийн цогц скрининг-хийх чиглэлээр эмч мэргэжилтнүүдийг сургаж дадлаажуулна. Санхүүжилтийг шийдвэрлэсэн байна	Нэрийн цогц скринингийн хамралт 50%	Нэрийн цогц скринингийн хамралт 70%	Нэрийн цогц скрининг шинжилгээний хамралт 90%-ээс доошгүй хүрнэ	ЭМЯ-нь, ЭТБГ, НЭМБГ, ЭМДЕГ, ЭЭХЭМҮТ, ЭНЭҮТ-2, АШУУИС, МСЗ	Амаржих газар, БОЭТ, АНЭ	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	62400.0	ЭМДлагдлын сан, ОУБ	Батлагдсан журам, Эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдсан хувь	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх, СЭМТ-д бэлтгэгдсэн хүний нөөц дутагдалтай байх
2 14	Төрөлхийн хөгжлийн зонхилон тохиолдох гажгийн оношилгоо, эмчилгээ, бага жинтэй хүүхдийн болон өсөөлтийн ходрололтой нэрийн оношилгоо, эмчилгээний зааврыг шинэчлэн боловсруулж, хэрэгжүүлэх		Оношилгоо эмчилгээний зааврын төсөл боловсруулсан байна	ЭМС-ын тушаалаар батлагдсан зааврыг түгээнэ	ЭМБ-уудад хэрэгжүүлнэ	Үргэлжилнэ, Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭМЯ-нь, ЭТҮГ, ЭМДЕГ, ЭЭХЭМҮТ, ЭНЭҮТ-2, АШУУИС, МСЗ	Амаржих газар, БОЭТ, АНЭ	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	42000.0	ОУБ	Батлагдсан журам, Оношилгоо, эмчилгээнд хамрагдсан хувь	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх, СЭМТ-д бэлтгэгдсэн хүний нөөц дутагдалтай байх
2 15	Эхийн хоол тэжээлийн тусламж, үйлчилгээний талаар эрүүл мэндийн мэргэжилтнэд зориулсан сургалтын хөтөлбөр, гарын авлага боловсруулан сургалт зохион байгуулах	ЭМЯ-д зориулсан гарын авлага байхгүй	Гарын авлага боловсруулж, хэвлүүлнэ. Хоол тэжээлийн нэн шаардлагатай тусламж, үйлчилгээний чиглэлээр үндэсний сургалт бэлдэнэ	Улаанбаатар хот, нийт 4 бүсэд орон нутгийн сургалт зохион байгуулна	Сургалтын дараах дэмжлэгт хяналт, тандалтыг гүйцэтгэнэ. Шаардлагатай орон нутгаг давтан сургалтыг зохион байгуулна	Сургалтын дараах дэмжлэгт хяналт, тандалтыг гүйцэтгэнэ. Шаардлагатай орон нутгаг давтан сургалтыг зохион байгуулна	ЭМЯ-нь, ЭТҮГ, ЭМДЕГ, ЭЭХЭМҮТ, ЭНЭМҮТ, МСЗ	БОЭТ, НЗ, ЭМТ-үүд, Хувийн хэвшлийн байгууллага, ОУБ	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	950.0	НБХС	Сургалтын хөтөлбөр, сургалтсан хүний тоо, сургалтын тайлан,	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх

2.16	Жирэмсний бүлгийн сургалтын хөтөлбөр, агуулгыг шинэчилж, агуулга тус бүрээр мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааны материал боловсруулж, түгээх	Эрүүл мэндийн сайдын 2024 оны А292 тоот тушаалын 4 дүгээр хавсралт	Жирэмсний бүлгийн сургалтын агуулгыг шинэчилэн батлуулна. Агуулга тус бүрээр жирэмсэн эмэгтэйд зориулсан МСС-ны материал боловсруулж, түгээнэ	Жирэмсний бүлгийн сургалтыг шинэчилсэн агуулгын хүрээнд төвлөлийн дагуу зохион байгуулна	Жирэмсний бүлгийн сургалтыг шинэчилсэн агуулгын хүрээнд төвлөлийн дагуу зохион байгуулна	ЭМБ-ны ЭТБГ, НЭМБГ, НЭМТ, МСЗ	БООТ, НЭ, ЭМТ-ууд, Хувийн хэвшлийн байгууллага, ОУБ	Анхан шатны ЭМБ-ууд	300.0	НҮБХС, Эрүүл мэндийг дэмжих сан,	Сургалт сурталчилгааны тоо, тайлан	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх бусад салбарын оролцоо сул байх	
2.17	Жирэмсний хяналтын хөтөн маягтыг цахимжуулан, маягтад эрүүл, зөв хооллолт, биеийн жингийн хяналт, олон найрлагат бичиг тэжээлийн бэлдмэл (ОНБТБ)-ийн хэрэглээний талаарх зөвлөмжийг нэмэлтээр оруулах		Ажлын хэсэг байгуулж, ЭМС-ын 2019 оны А611 тушаалын 11 хавсралтад нэмэлт өөрчлөлт оруулах төслийг боловсруулсан байна.	Шинэчилсэн цахим хөтчийг батлуулж, ЭМБ-д танилцуулж, сурталчилна.	Шинэчилсэн цахим хөтчийн хэрэглээнд дэмжлэгт хяналт, тандалт хийнэ.	ЭМБ-ны ЭТБГ, НЭМБГ, ЭМТ, ЭХЭМТ, МСЗ	БООТ, НЭ, ЭМТ-ууд, Хувийн хэвшлийн байгууллага, ОУБ	Анхан болон лавлагаа шатлагын ЭМБ-ууд	25.0	НҮБХС	Зөвлөмж тусгагдсан тушаал	0	
2.18	Эсэн мэнд амаржихуйн мэдээлэл сурталчилгааг нийтийн зах зээлд гаргаж, иргэдийн энэ чиглэлээрх мэдлэлийг нэмэгдүүлж, аюултай шинжийг эрт таних тусламж хайх боломжийг нэмэгдүүлэх	МСС-ны ажлыг хэвшмэл хэлбэрээр хийж байна	Хаялал мэдээллийн байгууллага, үүрэн телефоны байгууллага, орон нутгийн шийдвэр гаргагч нэрт хуульга сурталчилгаа хийнэ	Мэдээллийн ажилт бэлтгэж, түгээж эхэлнэ.	Үргэлжилнэ	Үргэлжилнэ	ЭХЭМТ, ХТС, ЭНЭЭТ-2, Аймэг, нийслэлийн ЭМТ	Анхан болон лавлагаа шатлагын ЭМБ-ууд	120.0	ЭМЦдэмжих сан, ОУБ, Орон нутгийн төсөв, ЭМБ-ын төсөв	МСС-ны материалын тоо төрөл, сэдэв, тайлан	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх, аж ахуй нэгжийн идэвх сул байх.	
2.19	НЭЭНШТ, нарийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд нэн шаардлагатай сургалтуудыг төгсөглтийн өмнөх болон дараах сургалтын хөтөлбөрт тусгаж, хүүхдийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчдэд зориулсан сургалт зохион байгуулж, тогтмолжуулах (НЭЭНШТ, хөхөөр хооллолт, нарийн эрүүг уушгиныг ажиллуулах тусламж үйлчилгээ, Ийж асаргаа, Дулуу болон гүйдэл нарийн хооллолт)			Сургалтын хөтөлбөрийг нэгтгэж, шинэчилсэн байна. ЭМАШТУ үзүүлэгчид, хүүхдийн ЭМ-ийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэгч нарын 30% сурлагдсан байна.	Сургалтын хөтөлбөрийг нэгтгэж, шинэчилсэн байна. ЭМАШТУ үзүүлэгчид, хүүхдийн ЭМ-ийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэгч нарын 50 % сурлагдсан байна.	ЭМБ-ын ЭТБГ, ЭМХТ, Аймэг, нийслэлийн ЭМТ, ӨЭМТ, СЭМТ, БООТ, АНЭ	Лавлагаа төв	Анхан болон лавлагаа шатлагын ЭМБ-ууд	270.0	Улсын төсөв, Байгууллагын төсөв, Орон нутгийн төсөв, ОУБ	Сургалтын хөтөлбөр, сургалтын сэдэв, тоо, сурлагдсан хүний тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх Сурлагдсан хүний нөөц, тогтвор суурьшил сул байх	
2.20	Нарийн өвчлөл, эндэгдлийг бууруулах үндэсний багийн үйл ажиллагаат эрчимжүүлж, урат, нарийн амьдралын чанарыг дээшлүүлэхэд нэн шаардлагатай эмчилгээ, оношилгоог нэвтрүүлж, цахим эх, хүүхдийн бүртгэлд нэмж оруулах, үр дүнт хянах тогтолцоог бий болгох, төвлөрсөн мэдээллийн сан их өргөлдөд нийлүүлэх (тархи хэрэг, сурфактант, нитрикоксид эмчилгээ, пульсоксиметрийн ширүүлэх...)	Сурфактант эмчилгээ ихэнх АНЭ-ийн түвшинд нэвтрүүлсэн бусад арга эхлэл төдий байна	Оношилгоо эмчилгээний зааврыг ЭМС-ын тушаалаар батлуулсан байна	Шинээр нэвтрүүлж эхлэх арга технологийн тус бүрийн өргөчлөл Эрдийн зөвлөлөөр зөвлэл ЭМС-ын тушаалаар Энэ чиглэлээр гадаад, дотоодод эмч, мэргэжилтэн сургаж бэлтгэсэн байна. Нэн шаардлагатай эм, эмнэлгийн хэрэгсэл хангагдсан байна. Мэдээллийн нэгдсэн сан үүссэн байна	Үргэлжилнэ	Үргэлжилнэ	ЭМБ-ны ЭТБГ, ЭХЭМТ, АШУУИС, МСЗ	Лавлагаа төв, БООТ, НЭ, амаржих газрууд, Хувийн хэвшлийн байгууллага, ОУБ	Лавлагаа шатлагын ЭМБ-ууд	40.0	ШУТС, ЭМЦагтгалын сан, Улсын төсөв,	Эрүүл мэндийн сайдын тушаал, Эрдийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлсэн арга аргачлал. Ут арга технологийн нэвтрүүлэх зорилгоор нийлүүлсэн тоног төхөөрөмж, санхүүжилт, үйлчилүүлчийн тоо, эмчилгээний үр дүнийн тайлан.	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх, Сурлагдсан хүний нөөц тогтворгүй байх

Гамшиг, онцгой байдал (yvd, yep, халдварт өвчин/ нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үед үүссэн эх, нярайд ууруулах эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний тасралтгүй байдлыг хангахад чиглэсэн бүх төрлийн нөөцийг бүрдүүлэх, төлөвлөх хариу арга хэмжээний төлөвлөлтийг урьдчилан хийж, хэрэгжилтийг хангах ажлыг зохион байгуулах	Төлөвлөгөө боловсруулсан байна	Төлөвлөгөө батлагдсан байна. Нөөцөд байх эм, эмнэлгийн хэрэгслийн жагсаалт шинэчлэгдэж батлагдсан байна	Бүсийн төвүүдэд агуулах баригдаж эхэлсэн байна. Аймаг бүрт нөөц бүрдүүлэх ажил эхэлсэн байна	Нөөцөд байгаа зохих эх барих, НҮЭМ-ийн тусламж, үйлчилгээний нөөц 50% хангагдсан байна	Нөөцөд байгаа зохих эх барих, НҮЭМ-ийн тусламж, үйлчилгээний нөөц 80%-иас доошгүй хангагдсан байна.	ЗМЯ-ны ЗСХОГ, ЗЭХЭГ, Аймаг нийслэлийн ЗМГ, БОЗТ, НЗ,	ОУБ, Орон нутгийн ЗДТГ, Хувийн хэвшлийн байгууллагууд	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	28.0	Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв, ЗМД/лавлалын сан, бусад эх үүсвэр	Батлагдсан төлөвлөгөө, Шинэчилсэн жагсаалт Бүсүүдэд шинээр баригдсан нөөцийн агуулах Нөөцөд байгаа эх, нярайд тусламжийг шаардлагатай эм, хэрэгслийн нөөцийн хангалтын хувь	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
Эхийн энгэрдэл, ноцтой хүндрэлийн тохиолдлыг бүртгэж, мэдээлэхэд ДЭМБ-ын шинэчлэгдсэн удирдаж, зааврын дагуу эхийн болон перинатал энгэрдлийн тэнцэлт хариу арга хэмжээг эрчимжүүлэх	Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны А/550 тоот тушаал	Эхийн болон перинатал энгэрдлийн тэнцэлт, хариу арга хэмжээний бар, хэмжээний бар байгуулж, ЗМС-ын 2022 оны 550, 263 тушаалыг шинэчилсэн байна	Тушаалыг нягтлан шинжлэн боловсруулсан байна. АНЗ, Амаржих газрын чанар, сувилахуйн асуудал хариуцсан мэргэжилтнүүдийг сургалтад хамруулсан байна	ДЭМБ-ын аргачлалыг эхийн энгэрдэл, ноцтой хүндрэлийн тохиолдлыг судлахдаа бүрэн зөв хэрэглэдэг болсон байна	Үндэсний хэмжээнд бүрэн хэрэгжүүлсэн байна	ЗМЯ-ны ЭТБГ, ЭХЭМҮТ, ЭМХТ, МСЗ	ЭНЭҮТ-2, ЭМБ-ууд, НҮБХАС	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	66.0	НҮБХАС	Шинээр батлагдсан ЗМС-ын тушаал, ЭХЭМҮТ-ийн тэнцэлтийн албаны мэдээллийн сан, хариу арга хэмжээ	0
Эх, нярайн зайн оношилгооны сүлжээг өргөжүүлж, алслагдсан сүм, тосгоны эмчлэгчдийг лавлагаа шатлалын эрүүл мэндийн байгууллагуудтай холбож, наралтай тусламжийн сүлжээ байгуулах	Аймгийн НЗ, БОЗТ, лавлагаа шатлалын ЗМБ-уудад сүлжээ байгуулсан	Бэлтгэл ажил хангагдсан байна	Алслагдсан СЭМТ, орон нутгийн нэгдсэн эмчлэгчдэд хойрлодох сүлжээ байгуулсан байна	Алсын зайн оношилгоо эмчлэгчдийн наралтай тусламжийн чиглэлээр давтан сургалтад сонгогдсон байгууллагын эмч, мэргэжилтнүүдийг сургаж даялагжуулсан байна	Үргэлжилнэ, Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЗМЯ-ны ЭТБГ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭҮТ-2, ЭМХТ, МСЗ	ЭНЭҮТ, аймгийн ЗМГ, БОЗТ, НЗ, СЭМТ, НҮБХАС	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	30.0	Улсын төсөв, Байгууллагын төсөв	Шинээр байгуулсан сүлжээний тоо хүрэлцэхгүй байх	Төвийн санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
НҮЭМ-ийн эх баригч - төвтэй үйлчилгээг олон улсын үйлдвэрлэж, зөвлөмжийн хүрээнд нутаглуулах ажлыг туршин хэрэгжүүлж, үр дүнг тооцох	Ууулан сурталчилгааны ажил хийгдсэн, Эх баригчийн албан тушаалын тодорхойлолт батлагдсан.	СүБ-аас өгч буй зөвлөмжийн дагуу үйл ажиллагааг эхлүүлсэн байна.	Сонгосон аймгуудад үг төвийн үйл ажиллагааг нутаглуулах ажлыг туршин хэрэгжүүлсэн байна.	Үргэлжилнэ	Үргэлжилнэ, Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЗМЯ-ны ЭТБГ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭҮТ-2, ЭМХТ, МСЗ	Аймгийн ЗМГ, БОЗТ, НЗ, НҮБХАС	Сонгосон аймгийн лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	13.0	НҮБХАС	Шинээр байгуулсан төвийн тоо	0
Эх баригчийг хөгжүүлэх арга хэмжээг үе шаттайгаар зохион байгуулах	Ууулан сурталчилгааны ажил хийгдсэн, Эх баригчийн албан тушаалын тодорхойлолт батлагдсан.	Арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулж, батлуулсан байна.	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт 40%	Арга хэмжээ бүрэн хэрэгжсэн байна.	ЗМЯ-ны ЭТБГ, ЭХЭМҮТ, МСЗ, ЭМХТ	Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо НҮБХАС	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	2100.0	НҮБХАС, Улсын төсөв	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хувь	0	0
Мөнс татгалтын эрт илрүүлийг бүх аймгийн нэгдсэн эмчлэгч, дүүргийн эрүүл мэндийн төвүүдэд нэвтрүүлэх	Уул, ажиллагааны удирдаж, батлагдаж, санхүүжилт, хүний нөөцийн бэлтгэл хангах ажил хийгдсэн байна	Эрт илрүүлийг аймгийн БОЗТ, НЗ, дүүргийн СЭМТ-үүдэд эхлүүлсэн байна	Үргэлжилнэ	Үргэлжилнэ, Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЗМЯ-ны ЭТБГ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭҮТ-2, ЭМХТ, МСЗ	Аймгийн ЗМГ, БОЗТ, НЗ, НҮБХАС	Аймаг, нийслэлийн ЗМГ, ЭМГ, БОЗТ, НЗ, СЭМТ	25.0	НҮБХАС	Нэвтрүүлсэн үйл ажиллагаа	0	0
Эх баригчийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлж буй лавлагаа шатлалын эрүүл мэндийн байгууллагуудад хүйн цусны банк байгуулах ажлыг эрчимжүүлж, үйл ажиллагааг тогтмолжуулах	Заримт төвд мэргэжилтнийг бэлтгэж эхэлсэн	Хүний нөөцийг бэлтгэж эхэлнэ. Шаардлагад тоног төхөөрөмжийг худалдан авна	ЭХЭМҮТ, ЭНЭҮТ-и байгуулсан байна	БОЗТ-үүдэд байгуулсан байна	АНЗ-үүдэд байгуулсан байна	ЗМЯ-ны СЗЭГ, ЭТБГ, ЭЭХЭГ, ЦОСҮТ	Амаржих газар, БОЗТ, АНЗ	Лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	75.0	Улсын төсөв, ЗМД/лавлалын сан	Хүйн цусны банк байгуулсан байгууллагын тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх

2.28	Гэр бүл төлөвлөлт, жирэмслэхээс сэргийлэх арга, хэрэгсэлийн зааварыг боловсруулж батлуулах, хэрэгжүүлэх		Бэлтгэл ажил хяналдсан байна	Зааврыг боловсруулсан, батлуулж, таниулан түгээсэн байна. Хэрэгжүүлж эхэлнэ	Үргэлжилнэ, Дэмжлэг хяналт хийнэ	Үргэлжилнэ, Дэмжлэг хяналт хийнэ	ЗМЯ-ны НЭМБГ, МСЗ, ЭХЭМҮТ	ЗМДЕГ, ЗЭХЭГ, НҮБХАС	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	8.0	ЭМДэмжих сан, Орон нутгийн төсөв, Байгууллагын төсөв	Батлагдсан заавар,	
2.29	Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгч эрүүл мэндийн байгууллагууд, жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн арга, хэрэгсэлийн сонголт ихий боломж бүрдсэн, жирэмслэхээс сэргийлэх эм, эмнэлгийн хэрэгсэлийн орчин үеийн арга, хэрэгсэлийн тав ба түүнээс дээш сонголттой, гурваас доошгүй сарын нөөцтэй болсон байна.	Анхан шатны ЗМБ-уудад ЖОХАХ-ийн нөөц байна	ЖОХАХ-ийн нөөц бүрдүүлсэн байна	Дэмжлэг хяналт хийнэ	Дэмжлэг хяналт хийнэ	Дэмжлэг хяналт хийнэ	ХӨС-үт, ЭХЭМҮТ, ЭНЭҮТ, ЗМЯ-ны НЭМБГ, МСЗ, ЭХЭМҮТ, СЭМТГ	Хувийн хэвшилийн ЗМБ-ууд	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	40.0	Байгууллагын төсөв	ЖОХАХ-ийн нөөцийн байдал, ЖОХАХ хэрэглэж буй үйлчилгээчийн бүртгэл, тоо	0
2.30	Амаржиж газар төрөх төсөл, төрсний дараах төсөлт эхэд туслах туслах, гэр бүлийн гишүүн, "ДООЛА" хамт байлгахыг дэмжих, тэдэнд таатай орчин бүрдүүлэх		Жирэмсэн эмэгтэй, төрсөн эхийг хүссэн тохиолдолд туслахыг хамт байлцуулах ажлыг эхлүүлсэн байна	Бүрэн хэвшсэн байна, Хүссэн эх бүхэн туслахыг оруулах боломжийг бүрдүүлж мэдээллээр хангасан байна	Үргэлжилнэ, Дэмжлэг хяналт хийнэ	Үргэлжилнэ, Дэмжлэг хяналт хийнэ	ЗМБ-ууд	МСЗ, Маргэжлийн нийгэмлэг холбоо	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	520.0	Байгууллагын төсөв	ЗМБ-ын улирал тутмын судалгаа, тайланг	Өрөөний хүрэлцээ муу байх
3	Зорилт 3. Баяг насны хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд ногоогоод тулгуурласан үр дүнгүй үйл ажиллагааг нэвтрүүлэх, дэлхийн хөгжлийн үлс орнуудад нэвтрүүлж буй шинэ арга технологийг нутагшуулах, хүүхдийн хоол тэжээл, хөгжлийн дэмжих, тусламж, үйлчилгээний байнгын бэлэн байдлыг хангах, төлөвлөлийн сааруулж, хүртээмжийн нэмэгдүүлэн, чанарыг сайжруулж, хүүхдийн сэргийлж болох өвчлөл эндэгдлийг бууруулах.												
3.1	Тав хүртэлх насны хүүхдийн өсөлт хөгжлийг хянах чадварыг эдгэр эх асран хамгаалагчид, эзэмшүүлж, "Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн дэвтэр"-ийг бүрэн хөгжиж хэвшүүлэх	"Олон нийтэд түшиглэсэн НБНХХ-ын зөвлөгөө" зөвлөгөө" сургалтын багц 2017 оны хувилбар	Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн дэвтрийн цахим март боловсруулсан байна	Сургалтад хамрагдсан ЭМАШТУ үзүүлэгчид 30%	Сургалтад хамрагдсан ЭМАШТУ үзүүлэгчид 50%	Сургалтад хамрагдсан ЭМАШТУ үзүүлэгчид 80%	ЗМЯ-ны ЭТБГ, НЭМБГ, НЭМҮТ	Аймаг, нийслэлийн ЗМГ, СЭМТ, ӨЗМТ, Хувийн хэвшлийн байгууллага, ОУБ	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	132.0	НҮБХС, ДЭМБ, Байгууллагын төсөв	ЗМС-ын тушаал	0
3.2	ДЭМБ-ын зөвлөмжийн дагуу "Нялхас, бага насны хүүхдийн хооллолт"-ыг дэмжих чиглэлээр эрүүл мэндийн ажилтнуудад зориулсан гарын авлагыг боловсруулан, түгээх	"Олон нийтэд түшиглэсэн НБНХХ-ын зөвлөгөө" зөвлөгөө" сургалтын багц 2017 оны хувилбар	Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн дэвтрийн цахим март боловсруулж, урьдчилсан сорил хийсэн байна.	Сургалтын багцыг хэвлэж түгээсэн байна	Сургалтын багцыг үйл ажиллагаандаа ашиглаж хэвшсэн байна	Үргэлжилнэ	ЗМЯ-ны НЭМБГ, НЭМҮТ	БООТ, НЭ, ЗМТ-ууд, Хувийн хэвшлийн байгууллага, ОУБ, Маргэжлийн нийгэмлэг холбоод	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	60.0	НҮБХС, ДЭМБ,	Хэвлэж түгээсэн сургалтын багцын тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
3.3	Нялхас бага насны хүүхдийн хооллолтыг дэмжих богино хугацааны сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулан хөтөлбөрийн дагуу сургалтуудыг үе шаттайгаар зохион байгуулах	Бүсийн сургалч багш бэлтгэх сургалтыг 2023 онд зохион байгуулсан,	Сургалч багш бэлтгэх сургалтыг зохион байгуулсан байна	УБ хот, Баруун болон хангайн бүсийн сургалтыг зохион байгуулна, Сургалтын дараах дэмжлэг хяналт, тандалт хийнэ.	Төвийн болон зүүн бүсийн сургалтыг зохион байгуулна, Сургалтын дараах дэмжлэг хяналт, тандалт хийнэ.	Сургалтын дараах дэмжлэг хяналт, тандалт хийнэ.	ЗМЯ-ны НЭМБГ, ЭМХТ, НЭМТ, МСЗ	БООТ, НЭ, ЗМТ-ууд, Хувийн хэвшлийн байгууллага, ОУБ	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	160.0	НҮБХС	Сургалтын хөтөлбөр, сургалтын тоо, сургагдсан хүний тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх, Сургагдсан хүний нөөц тогтворгүй байх
3.4	Цахим эх хүүхдийн (0-5 нас) эрүүл мэндийн дэвтрийг хэрэглээнд бүрэн нэвтрүүлэх, эмч, үйлчилгээ үзүүлэгчийг сургаж, бэлтгэх		Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн дэвтрийн цахим март боловсруулсан байна.	Цахим сургалт зохиож, үйлчилгээ үзүүлэгчид үйл ажиллагаандаа бүрэн нэвтрүүлсэн байна.	Үргэлжилнэ	Үргэлжилнэ, Дэмжлэг хяналт хийнэ	ЗМЯ-ны ЭТБГ, ЭМХТ	ОУБ, МСЗ, Бусад, яам	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	40.0	НҮБХС, ДЭМБ, НҮБХАС	Цахим март мөрдөгдсөн байдал	0
3.5	Хүүхдэд үзүүлэх тусламж үйлчилгээ, хөгжлийн дэмжих чиглэлд нэн шаардлагатай эмч эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийг (хэл засагч, хөдөлгөөн засаглал, нарийн эмч, судалгаа, хүүхдийн мэс засалч, хоол зүйд...) хүүхдийн өвчин эмгэгийг хөдөлгөөнд тулгуурлан гадаад дотоодын сургалтуудад хамруулан бэлтгэж, ажиллуулах		Хэрэгцээг тогтоосон байна.	ХТС, ЭНЭҮТ, ЭХЭМҮТ-ийн сургалч багш нарыг сургаж бэлтгэсэн байна	БООТ, нийслэлийн дүүрэгт ажиллах эмч мэргэжилтэнийг сургаж бэлтгэсэн байна	Аймаг бүрт эмч, мэргэжилтэн бэлтгэсэн байна	ЗМЯ-ны СТГ, ЭТБГ, ЭМХТ	ЭНЭҮТ-2, ЭХЭМҮТ, ХТС, Аймаг нийслэлийн ЗМГ	Лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	100.0	Улсын төсөв	Сургагдсан эмч, мэргэжилтний тоо ЗМС-ын тушаал, ЭМХТ-ийн жил бүрийн тайлан	Сургагдсан мэргэжилтний шалжилт хөдөлгөөн тогтворгүй байх

3.6	ЭМАНШТУ үзүүлэгчдийг хуулийн хөгжлийн хоцрогдлыг эрт илрүүлэх, зөвлөгөө өгөх үр чадаврыг дээшлүүлэх чиглэлээр сургаж бэлтгэх		Сургалтын хөтөлбөрийн боловсруулна	Нийслэлийн ӨЗМТ бүрт 1-2 эмч мэргэжилтэнийг сургалтад хамруулсан байна.	Аймгуудын Өрх, сумын ЗМТ-ийн хуулийн асуудал хариуцсан эмч, мэргэжилтнийг сургалтад хамруулсан байна	Үргэлжилнэ, Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭМХТ, МСЗ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭҮТ, ХТС	Аймаг, нийслэлийн ЗМТ, мэргэжлийн нийгэмлэг холбоод,	Анхан шатны ЭМБ-ууд	75.0	Улсын төсөв, ЭМДС, НҮБХС	Сургалтын хөтөлбөр, сургалтын тоо, суралдсан хүний тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх, Сургалдсан мэргэжилтний шилжилт хөдөлгөөн тогтворгүй байх
3.7	ХӨЦМ-ийн хэрэгжилтийг идэвхжүүлж, бага насны хуулийн хөгжлийг дэмжих үйл ажиллагаатай уялдуулан, холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх		Сургалтын хөтөлбөрийг нягтлан, шинэчлэн боловсруулсан байна.	ХӨЦМ-ийн сургалч багшийн дахин бэлтгэсэн байна. Шаардлагатай бол хүснэгтэн товхимол, сургалтын гарын авлага хэвлэгдэж түгээгдсэн байна. Нийслэлийн ӨЗМТ бүрт 1-2 эмч мэргэжилтэнийг бэлтгэсэн байна.	Аймгуудын Өрх, сумын ЗМТ-ийн хуулийн асуудал хариуцсан эмч, мэргэжилтнийг сургалтад хамруулсан байна	Үргэлжилнэ, Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭМБ-ны ЭТБГ, ЭМХТ, МСЗ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭҮТ-2, ХТС	Аймаг, нийслэлийн ЗМТ, мэргэжлийн нийгэмлэг холбоод,	Анхан шатны ЭМБ-ууд	42.0	Улсын төсөв, ЭМДaatгалын сан, НҮБХС, ДЭМБ	Шинээр боловсруулж түгээсэн гарын авлага, хүснэгтэн товхимол Сургалтын хөтөлбөр, сургалтын тоо, суралдсан хүний тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх, Сургалдсан мэргэжилтний шилжилт хөдөлгөөн тогтворгүй байх
3.8	Хоол тэжээлийн цочмог дутлыг эрт илрүүлэх, эмчлэх, эмчилгээний хоолны бэлдмэлийг нэн шаардлагатай эмийн жатсаалтад оруулж, тарсгалтгүй хангах	Эрүүл мэндийн сайдын 2021 оны АЗ79 тоот тушаал	"Хуулийн хоол тэжээлийн цочмог дутлын эмчилгээний эмнэлгэйн заавар"-ыг ДЭМБ-ын удирдамжид нийцүүлэн шинэчлэн боловсруулж, батлуулна. Эмчилгээний сүү, бэлэн хоолыг нэн шаардлагатай эмийн жатсаалт бүртгүүлнэ. Батлагдсан заавар, жатсаалтыг ЭМБ-д түгээж, ЭМА-д сурталчлан таниулна.	"Хуулийн хоол тэжээлийн цочмог дутлын эмчилгээний эмнэлгэйн заавар"-ын хэрэгжилтийг дэмжих сургалтад УБ хот, 21 аймагт үе шаттайгаар зохион байгуулна.	"Хуулийн хоол тэжээлийн цочмог дутлын эмчилгээний эмнэлгэйн заавар"-ын хэрэгжилтэд дэмжлэгт хяналт, үнэлгээ хийнэ.	"Хуулийн хоол тэжээлийн цочмог дутлын эмчилгээний эмнэлгэйн заавар"-ын хэрэгжилтэд дэмжлэгт хяналт, үнэлгээ хийнэ.	ЭМБ-ны ЭТБГ, НЭМБГ, ЭМХТ, НЭМТ, МСЗ	БООТ, НЭ ЭМТ-ууд, ОУБ	Анхан болон давлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	600.0	ЭМДaatгалын сан, Байгууллагын төсөв, ОУБ	Шинээр батлагдсан тушаал, эм эмнэлгийн хэрэгсэлийн нөөц, хэрэгсэл хүний тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
3.9	Хуулийг аминдэм, эрдсийн бэлдмэлээр хангах, ОНБТ-ийн нөөц бүрдүүлэх, худалдан авах, түгээх, тайлагнах журм, заавар боловсруулж, батлуулж, хэрэгжүүлэх.	Эрүүл мэндийн сайдын 2020 оны А490 тоот тушаал	ЭМДС-аас олгох жатсаалт шинэчлэгдэн батлагдаж, хэрэгжиж эхэлнэ.	Шаардлагатай тохиолдолд жатсаалтыг шинэчлэн батлуулж, мөрдөнө	Шаардлагатай тохиолдолд жатсаалтыг шинэчлэн батлуулж, мөрдөнө	Бүх шатлалд хэрэгжүүлсэн байна.	ЭМБ-ны НЭМБГ, ЭМДЕГ, ЭХЭХТ	ЭХЭМҮТ, ЭНЭҮТ-2, НЭМТ, МСЗ, мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо	Анхан болон давлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	5.0	ЭМДaatгалын сан, ОУБ	ЭМДҮЗ-ийн тогтоол	ЭМД-ын санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
3.10	Хуулийн амны хөндийн эрүүл мэндийн сайжруулах, "Эрүүл шүд" хөтөлбөрийг хувийн хэвшилийн эрүүл мэндийн байгууллагууд, бусад салбарын орлолцоогоор хэрэгжүүлэх, цахим бүртгэл мэдээллийн системтэй болгож хяналтыг сайжруулах		Эрүүл шүд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж эхэлсэн байна.	Үргэлжилнэ. Цахим бүртгэлийн мэдээллийн сантай болсон байна.	Үргэлжилнэ, Дэмжлэгт хяналт хийнэ	Үргэлжилнэ, Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭМБ-ны НЭМБГ, ЭМДЕГ, Аймаг, нийслэлийн ЗМТ, ӨЗМТ, СЭМТ, АНЭ, Хувийн хэвшлийн ЭМБ	ЭМХТ, Бусад салбар, давлагаа төвүүд	Анхан болон давлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	3200.0	ЭМДaatгалын сан	Үзлэгт хамрагдсан хуулийн тоо, Эрүүлжилтийн хувь,	ЭМДС-гийн санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх, Хувийн хэвшлийн шүдний эмнэлгийн оролцоо муу байх
3.11	ЭМАНШТУ-ний хуульд үзүүлэх тусламж үйлчилгээнд ОНЭМА-ны үүрэг оролцоог нэмэгдүүлэх, журамлах, гүйцэтгэлийг нэлэх, тасралтгүй сургах, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх тогтолцоо бий болгох, ОНЭМА-ны алхимкейшн хөгжүүлэх	ОНЭМА-г бэлтгэж эхэлсэн	ОНЭМА-ны чиг үүрэг, урьдчилуултыг тодорхой болгож, ЭМС-ын тушаалаар батлагдсан байна.	ОНЭМА-ны сургалч бэлтгэгдсэн байна. Сургалт зохион байгуулсан байна. ОНЭМА-ны хэрэгжлэх алхимкейшн боловсруулж хэрэгжлэх эхэлсэн байна	Үргэлжилнэ, Дэмжлэгт хяналт хийнэ	Үргэлжилнэ, Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭМХТ, Аймаг, нийслэлийн ЗМТ, ӨЗМТ, СЭМТ,	МСЗ, мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо, НҮБХС	Анхан шатны ЭМБ-ууд	500.0	НҮБХС, Улсын төсөв	Алхимкейшн	0

3.12	Хүүхдэд үзүүлэх эмнэлгийн явдалтай тусламж, эрэмбэлэн ангилалтыг эрчимжүүлж, өрх, сүм, түргэн тусламж, эмнэлгийн явдалтай тусламжийн хэсэгт ажиллаж буй эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийг нэн тэргүүнд сургах дэдлагажуулах.	Хүүхдийн явдалтай тусламж, эрэмбэлэн ангилалтын чиглэлээр эмч, мэргэжилтнүүдийг сургах, давтан сургах үйл ажиллагааг эхлүүлнэ.	Аймаг, дүүргийн НЗ, БОЭТ, нийслэлийн түргэн тусламжийн төвийн эмч, мэргэжилтнүүдийн 30% сургалсан байна.	Аймаг, дүүргийн НЗ, БОЭТ, нийслэлийн түргэн тусламжийн төв, ЭМАШБ-ын эмч, мэргэжилтнүүдийн 50% сургалсан байна.	Аймаг, дүүргийн НЗ, БОЭТ, нийслэлийн түргэн тусламжийн төв, ЭМАШБ-ын эмч, мэргэжилтнүүдийн 80% сургалсан байна.	ЭМХТ, ЭХЭМТ, ЭНЭҮТ-2, Аймаг, нийслэлийн ЭМГ, ӨЭМТ, СЭМТ.	МСЗ, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо, НҮБХС	Анхан болон давлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	640.0	Улсын төсөв, Улсын төсөв, ОУБ	Шинээр батлагдсан ЭМС-ын тушаал, Сургалтын хөтөлбөр, Сургагдсан эмч мэргэжилтний тоо.	Сургагдсан мэргэжилтний шилжилт хөдөлгөөн төгсгөргүй байх
3.13	Хүүхдийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнд нэн шаардлагатай эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл байнга хийгдэж, шинэ технологийн нэвтрэхийн тулд эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн, инженер техникийн ажилтнуудыг сургалтад, тогтмол хамруулж, чадавхжуулах ажлыг тасралтгүй зохион байгуулах.		Засаар үйлчилгээний болон шинээр худалдан авах тоног төхөөрөмжийн санхүүжилт жил бүрийн төсөвт тодорхой тусгагдаж, хэрэгждэг болсон байна. Шинээр нийлүүлж байгаа тоног төхөөрөмжийг ашиглах засварлах чиглэлээр инженер техникийн ажилтнууд сургагдсан байна.	Шинээр нийлүүлж байгаа тоног төхөөрөмжийг ашиглах засварлах чиглэлээр инженер техникийн ажилтнууд сургагдсан байна.	Үргэлжилнэ Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭМБ-ны СЭЗБГ, ЗЭХЗГ, ЭМБ-ууд	МСЗ, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоод	Анхан болон давлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	440.0	Улсын төсөв	Тоног төхөөрөмж нийлүүлсэн ЭМС-ын тушаал, Сургагдсан эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн, инженер техникийн ажилтны тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх, Сургагдсан мэргэжилтний шилжилт хөдөлгөөн төгсгөргүй байх
3.14	Сэргийлэх боломжтой өвчин эмгэгээс шалтгаалсан нас баралтыг бууруулахын тулд хүүхдийн осол гэмтэл, уушгины хатгалтаа, нярайн үжл хадгавраас сэргийлэх чиглэлээрх оношилгоо эмчилгээний зааврыг нэгтгэн, эмч мэргэжилтнийг сургах, товлот дорхонжуулахын бүрэн хамралтыг нэмэгдүүлэх	Хүүхдийн уушгины хатгалтаа, нярайн үжлээс сэргийлэх зааврыг ДЭМБ болон ОУБ-аас өгч буй зөвлөмжийн дагуу шинэчлэн боловсруулж, ЭМС-ын тушаалаар батлуулсан байна.	Тушаалыг үйлчилгээ үзүүлэгчдэд таниулан түгээсэн байна. Орон нутгийн хүүхдийн эмч, өрх, сумын эмч нараас сургалч бэлтгэсэн байна.	Хүүхдийн эмч, өрх, сумын эмч нарын 50-70-аас доошгүй хувийг сургалтад хамруулсан байна.	Хүүхдийн эмч, өрх, сумын эмч нарын 70-аас доошгүй хувийг сургалтад хамруулсан байна.	ЭХЭМТ, ЭМХТ, МСЗ, Аймаг, нийслэлийн ЭМГ, БОЭТ, АНЗ, АШУУИС	Анагаахын чиглэлээр сургалт эрхэлдэг их дээд сургууль, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоод	Анхан болон давлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	420.0	Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв, Байгууллагын төсөв, ДЭМБ, НҮБХАС	Батлагдсан заавар, Сургалтын хөтөлбөр, Сургалтын тоо, Сургагдсан хүний тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх, Сургагдсан мэргэжилтний шилжилт хөдөлгөөн төгсгөргүй байх
3.15	Хүүхдийн эрт үеийн сэргээн засах тусламж үйлчилгээний чиглэлээр чадаахыг сайжруулах хүний нөөцийг бэлтгэх, эм эмнэлгийн хэрэгсэлийн хангалтыг нэмэгдүүлэх		Хүүхдийн эрт үеийн сэргээн засах тусламж үйлчилгээний зааврыг боловсруулж батлуулсан байна. Тушаалыг үйлчилгээ үзүүлэгчдэд таниулан түгээсэн байна. Нэн шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангасан. Хүүхдийн сэргээн засахын чиглэлээр эмч мэргэжилтэнт бэлтгээ эхэлсэн байна.	Хүүхдийн мэс засал, осол гэмтлийн дараах эрт үеийн сэргээн засах тусламж үйлчилгээ үзүүлэгчдийн 50% сургалтад хамрагдсан байна.	Хүүхдийн мэс засал, осол гэмтлийн дараах эрт үеийн сэргээн засах тусламж үйлчилгээ үзүүлэгчдийн 80% сургалтад хамрагдсан байна.	ЭМГ, БОЭТ, АНЗ, Анагаахын чиглэлээр сургалт эрхэлдэг их дээд сургууль, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо, ОУБ	ЭМГ, БОЭТ, АНЗ, Анагаахын чиглэлээр сургалт эрхэлдэг их дээд сургууль, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо, ОУБ	Анхан болон давлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	250.0	Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв, Байгууллагын төсөв, ДЭМБ, НҮБХАС	Батлагдсан заавар, Сургалтын хөтөлбөр, Сургалтын тоо, Сургагдсан хүний тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх, Сургагдсан мэргэжилтний шилжилт хөдөлгөөн төгсгөргүй байх
3.16	Хүүхдийн анагаахын чиглэлээр ЭМАШТҮ үзүүлж буй эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн, нийгмийн ажилтныг хүүхдийн анагаахын суурь мэдлэгт эзэмшүүлж, мэргэжлүүлэх богино хугацааны сургалтад тасралтгүй хамруулж бэлтгэх	Сургалтын хэрэгцээг тогтоосон байна.	Сургалтын хөтөлбөр боловсруулж, орон нутгийн сургалч бэлтгэсэн байна.	Бүх аймаг, дүүргийн өрх, сумын эмч, багийн бага эмч, нийгмийн ажилтнуудын 50-иас доошгүй хувийг сургагдсан байна.	Бүх аймаг, дүүргийн өрх, сумын эмч, багийн бага эмч, нийгмийн ажилтнуудын 70-иас доошгүй хувийг сургагдсан байна.	ЭМХТ, ЭХЭМТ, ЭНЭҮТ, Аймаг, нийслэлийн ЭМГ, БОЭТ, АНЗ, МСЗ, АШУУИС, НЭМТ	Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоод, ОУБ	Анхан болон давлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	210.0	Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв, Байгууллагын төсөв, ДЭМБ, НҮБХАС	Сургалтын хөтөлбөр, Сургалтын тоо, Сургагдсан хүний тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх, Сургагдсан мэргэжилтний шилжилт хөдөлгөөн төгсгөргүй байх

3.17	Баяг насны хүүхдийн хамгааллыг сайжруулах, ээж эсвэл хамгаалагчдын мэдлэгийг дээшлүүлж, ахуйн осол гэмтлээс сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээг засаг захиргааны анхан шатны нэгж байгууллага, боловсрол, хүүхэд хамгаалал, хэвэл мэдээллийн байгууллага, албан тушаалтнуудтай хамтран хэрэгжүүлэх		Үйл ажиллагааны тэнгөлөөг Орон нутгийн ЗМГ бүр боловсруулж, батлан, хэрэгжүүлж эхэлнэ. Зургаат хуудас, гарын авлага, инфографик бэлтгэгдсэн байна	Үргэлжилнэ. Дэмжлэгт хяналт хийнэ	Үргэлжилнэ. Дэмжлэгт хяналт хийнэ	НЭМҮТ, ГССҮТ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭХҮТ-2, ХӨСҮТ, Аймаг, нийслэлийн ЗМГ	Бусад лавлагаа төв, хувийн хэвшлийн байгууллагууд, Бусад салбар	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЗМБ-ууд	170.0	ЭМДэмжих сан, ОУБ, Байгууллагын төсөв, ОУБ,	МСС-ны төрөл, түгээсэн хэлбэр, түгээсэн тоо, сургалтын тоо Оролцогчдын тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
4	Зорилт 4. Өсвөр үеийнхэнд зэлтэй эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг тогтвортой үргэлжлүүлэн, чанар, хүргээмжийг сайжруулах, хүүхэд өсвөр үеийнхний хөгжлийг дэмжих											
4.1	Өсвөр үеийн эмч, эмнэлгийн сэтгэлзүйчийг сургаж бэлтгэн, өсвөр үеийнхний эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн эрүүл мэндийн цогц тусламж үйлчилгээг тогтвортой, чанартай үзүүлэх	Өсвөр үеийн эмч - 21 аймаг, 8 дүүрэг	Өсвөр үеийн эмч, эмнэлгийн сэтгэлзүйчийг бүх аймаг, дүүрэгт бэлтгэж эхэлнэ.	АНЗ, БОЗТ, ДЭМТ-ийн 50% нь өсвөр үеийн кабинетын үйл ажиллагааг тогтоолжүүлсан байна.	АНЗ, БОЗТ, ДЭМТ-ийн 70% нь өсвөр үеийн кабинетын үйл ажиллагааг тогтоолжүүлсан байна.	АНЗ, БОЗТ, ДЭМТ-ийн 90% нь өсвөр үеийн кабинетын үйл ажиллагааг тогтоолжүүлсан байна.	ЭМД-ны НЭМБГ, ЭТБГ, ЭМХТ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭХҮТ-2, НЭМҮТ, МСЗ	БозТ, АНЗ, ЭМТ-үүд, АЛҮУИС	1600.0	Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв, Байгууллагын төсөв	Сургагдсан өсвөр үеийн эмчийн тоо, Сургагдсан сэтгэлзүйчийн тоо, Тогтвортой үйл ажиллагаатай кабинетын тоо, Үйлчлүүлсэн өсвөр үеийнхний тоо	Сургагдсан мэргэжилтний шигшилт хөдөлгөөн, тогтворгүй байх
4.2	Өсвөр үеийнхэнтэй харилцах, ярилцах, зөвлөгөө өгөх үр чадаарт өрх, сүм, багийн эмч, эх баригч, нийгмийн ажилтан, сургуулийн эмч нардыг сургаж бэлтгэх		Сургалтын хөтөлбөр боловсруулсан байна	Сургалч багш бэлтгэсэн байна	Нийт эмч, мэргэжилтний 30-иас доошгүй хувийг сурсан байна	Нийт эмч, мэргэжилтний 50-иас доошгүй хувийг сурсан байна	ЭМХТ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭХҮТ-2, Аймаг, нийслэлийн ЭМГ, БОЗТ, АНЗ, МСЗ, АЛҮУИС, НЭМҮТ	Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо ОУБ	320.0	Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв, Байгууллагын төсөв, ДЭМБ, НҮБХАС	Сургалтын хөтөлбөр, сургалтын тоо, сургалдсан хуний тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх, Сургагдсан мэргэжилтний шигшилт хөдөлгөөн тогтворгүй байх
4.3	Хүүхэд, өсвөр үеийнхний эрүүл мэндийн (зам тээврийн осол эсэмтлээс сэргийлэх, үе тэнхийн дээрэлхэлтийг арилгах, зөв зан үйлийг төлөвшүүлэх, аливаа хэлбэрийн хорт зуршил, бонитол, БЭДХ, хүсээгүй жирэмсэлтээс сэргийлэх) чиглэлээрх мэдээлэл сурталчилгааг түгээх, үе тэнхийн зөвлөхийг бэлтгэх		Аймаг, нийслэлийн ЭМБ-ууд үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулж, бэлтгэн хэрэгжүүлж эхэлнэ. Зургаат хуудас, гарын авлага, инфографик бэлтгэгдсэн байна.	Үе тэнхийн зөвлөгч нарыг бэлтгэсэн байна.	Үе тэнхийн зөвлөгч нарыг бэлтгэсэн байна.	Дэмжлэгт хяналт хийнэ	НЭМҮТ, НЭМҮТ, ГССҮТ, ХӨСҮТ, Аймаг, нийслэлийн ЭМГ	Анхан болон лавлагаа шатлал, хувийн хэвшлийн ЭМБ-ууд, Бусад салбар	600.0	ЭМДэмжих сан, Байгууллагын төсөв, ОУБ,	МСС-ны төрөл, түгээсэн хэлбэр, түгээсэн тоо, сургалтын тоо Оролцогчдын тоо , Сургагдсан үе тэнхийн зөвлөхийн тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
4.4	Өсвөр үеийнхэнд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд эрүүл мэндийн даатгалын сангийн санхүүжилтийг нэмэгдүүлэх		Ороогчийн санхүүжилт дээр үнэлгээ хийх	Санал хүргүүлсэн байна	Санхүүжилт нэмэгдсэн байна	Үйл ажиллагаа өргөжсөн байна	ЭМД-ны БТГ, ЭТБГ, НЭМБГ, ЗСХОХ, ЭМДБГ, ЭХЭМҮТ	ЭНЭХҮТ-2, БОЗТ, НЭ, ЭМТ-үүд, Хувийн хэвшлийн ЭМБ-ууд	13000.0	ЭМДдаатгалын сан, Байгууллагын төсөв, ОУБ	Тусламж үйлчилгээнд хамрагдсан өсвөр үеийнхний тоо (ЭХЭМҮТ-ийн Тацаалт судалгааны албаны мэдээлэл)	0
4.5	Сургуульд суурилсан хүүхдийн (6-18 нас) эрт илрүүлгийн хөтөлбөр хэрэгжүүлэх. Сургалтын эрүүл мэндийн карт" нэгдсэн цахим бүртгэлийн тогтолцоог бий болгох	Нийслэлд - 40% сургуульд суурилсан эрт илрүүлэгт хамрагдсан	Нийслэлд хамрагдалт 80%-д хүрсэн байна. Орон нутагт эрт илрүүлэг үзлэг эхэлсэн байна	Улсын хэмжээнд хамрагдалт 60%-д хүрсэн байна.	Улсын хэмжээнд хамрагдалт 70%-д хүрсэн байна.	Улсын хэмжээнд хамрагдалт 80%-д хүрсэн байна.	ЭМД-ны НЭМБГ, ЭТБГ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭХҮТ-2, НЭМҮТ	Аймаг нийслэлийн ЭМГ, хувийн хэвшлийн ЭМБ, ББГ, Боловсролын байгууллагууд	1100.0	ЭМДдаатгалын сан, ОУБ	Эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдсан хүүхдийн тоо(хувь), Эрүүлхүүлэх арга хэмжээ авсан хүүхдийн эзлэх хувь	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
4.6	Өсвөр насныхны зохистой хооллолт, шим тэжээл, бэлгийн болон НҮЭМ-ийн чиглэлээр интерактив сургалтын модуль боловсруулна		Сургалтын модуль боловсруулна	Интерактив сургалтын модуль боловсруулан түгээсэн байна. Эмч, мэргэжилтэн нарыг сургагдсан байна.	Үе тэнхийн сургалтыг өсвөр үеийнхэнд зохихон байгуулна	Үе тэнхийн сургалтыг өсвөр үеийнхэнд зохихон байгуулна	ЭМД-ны НЭМБГ, ЭТБГ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭХҮТ, ЭМХТ	Аймаг нийслэлийн ЭМГ, ББГ, Боловсролын байгууллагууд ОУБ	80.0	ЭМДэмжих сан, Байгууллагын төсөв, ОУБ	Сургалтын хөтөлбөр, сургагдсан хүүхдийн тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх

4.7	Цахим платформоор дамжуулан, эдэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжих нэрт хүүхдийн эрт илрүүлэлт төвлөл, дүнлэлтийг мэдээлэх, зөвлөгөө зөвлөмж, урьдчилан сэргийлэлт болон шаардлагатай эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний талаарх мэдээллийг хүргэх		Цахим платформд хөгжүүлэлт хийх саналыг илгээсэн байна	Цахим платформд хөгжүүлэлт хийлгэх санал тусгагдаж, хүүхдийн эрт илрүүлтийн талаарх мэдээллийн нэгдсэн сан үүссэн байна	Хэрэгжүүлсэн байна	Үргэлжилнэ, Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭМЯ-ны НЭМБГ, НЭМБГ, НЭМБГ, МСЗ	БОЭТ, НЭ ЭМБГ-ууд, ОУБ	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	70.0	НҮБХС, НҮБХАС, ДЭМБ	Нэгдсэн платформ, хүүхэд, асран хамгаалагч нэрт өрсөн нэгдсэн зөвлөмж	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
4.8	Суралцдын амны хөндийн эрүүл мэндийг дэмжиж, сургууль дээр шид улаах орчныг бий болгох, "Сүү" хөтөлбөр хэрэгжүүлэх		Боловсролын яаманд санал хүргүүлсэн байна.	Боловсролын байгууллага, сургуулийн эмч нэрт сурталчилгааг зохион байгуулсан байна	Суралц, ээлтэй орчин бүрдүүлсэн байгууллагыг орон нутгийн түвшинд шалгаруулж урамшуулсан байна	Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭМЯ-ны НЭМБГ, БЕТ, НЭМБГ, Аймга, нийслэлийн ЭМБ	Бусад ЭМБ, Бусад салбар, Хэвлэл мэдээллийн байгууллага	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	3900.0	НҮБХС, Орон нутгийн төсөв, Байгууллагын төсөв	Суралцад ээлтэй орчин бүрдүүлсэн байгууллагын тоо	Бусад салбарын идэвх санаачилга сул байх
4.9	Сэтгэцийн эрүүл мэнд, дэлгэцийн зохистой хэрэглээ болон мансууруулах сэтгэл нөлөөт бодисын хэрэглээгээс татгалзах, донголтоос сэргийлэх зорилгоор зөвлөгөө өгөх, эрт илрүүлэх, эмчлэх, хянах, харуу арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх		Эмч, мэргэжилтэн нарыг сургах сургалтын хөтөлбөр боловсруулсан байна	Өсвөр үе, сургуулийн эмч, сэтгэлзүйч, нийгмийн ажилтан нарыг сургаж бэлтгэсэн байна. Эрт илрүүлэх, зөвлөгөө өгөх, харуу арга хэмжээ авах үр чадварт суралцсан байна	Өсвөр үе, сургуулийн эмч, сэтгэлзүйч, нийгмийн ажилтан нар аймга, дүүргийн сэтгэцийн эмч, сэтгэлзүйч нэртэй хамтран ажиллаж эрүүлжүүлж, зөвлөгөө өгсөн хүүхдийн тоо	Дэмжлэгт хяналт хийнэ	СЭМБГ, СЭМБГ, НЭМБГ, НЭМБГ, Аймга, нийслэлийн ЭМБ	Бусад ЭМБ, Бусад салбар, Хэвлэл мэдээллийн байгууллага	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	2400.0	ЭМДС, Орон нутгийн төсөв, Байгууллагын төсөв, НҮБХС, НҮБХАС, ДЭМБ	Суралцын хөтөлбөр, Суралцсан эмч, мэргэжилтний тоо, хамрагдсан суралцдын тоо	
4.10	Хуульдаа зонхилон тохиолдох харшлын шалтгаант бичнээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг эрчимжүүлж, оношилгоо, эмчилгээний чадалыг сайжруулах		Хэршлээс сэргийлэх чиглэлээр МСС-ны эмчл хийж эхэлнэ. Хуульдаа зонхилон тохиолдох харшлын оношилгоо, эмчилгээний заавар боловсруулсан байна	Хуульдаа зонхилон тохиолдох харшлын оношилгоо, зааврыг хэрэгжүүлж эхэлсэн байна. МСС нь ажил хийгдэж хэвшсэн байна	Оношилгоо, эмчилгээний зааврыг хэрэгжүүлж эхэлсэн байна. МСС нь ажил хийгдэж хэвшсэн байна	Дэмжлэгт хяналт хийнэ	АВСУТ, АВСУТ, НЭМБГ, Аймга, нийслэлийн ЭМБ, МСЗ	Бусад ЭМБ, Бусад салбар, Хэвлэл мэдээллийн байгууллага	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	500.0	ЭМДлагалын сан, ЭМДэмжих сан, Орон нутгийн төсөв, Байгууллагын төсөв	Батлагдсан заавар, Мэдээлэл сурталчилгааны ажлын хэргээр, тоо	
4.11	Стрессоожикийн халдвар, эрх сүлдэсн эмгэгийг илрүүлэх, оношилж, эмчлэн эрүүлжүүлэх үйл ажиллагааг тасралтгүй зохион байгуулах, санхүүжилтийг эрүүл мэндийн давтгалын сангаас шийдвэрлэх		Үзлэг оношилгоог үргэлжлүүлнэ, эмчлэн, эрүүлжүүлэх ажлыг төвлөрөн хийсэн байна	Үзлэг, оношилгоонд хамрагдсан хүүхэд 50%-д хүрсэн байна	Үзлэг, оношилгоонд хамрагдсан хүүхэд 60%-д хүрсэн байна	Үзлэг, оношилгоонд хамрагдсан хүүхэд 70%-д хүрсэн байна	ЭХЭМБГ, ЭНЭМБГ, УТГЗ, Аймга, нийслэлийн ЭМБ, ЭЭМБГ, СЭМБГ, АНЗ, БОЭТ	ЭМБДЕГ, Бусад ЭМБ-ууд, Боловсролын байгууллагууд	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	21110.0	ЭМДлагалын сан, Орон нутгийн төсөв, Байгууллагын төсөв	Үзлэгт хамрагдсан хүүхдийн тоо, эрүүлжилтийн хувь	
4.12	Өсвөр үеийн жирэмслэлт, төрөлт, үр хөндлөгийн байдлыг судалж, харуу үйл ажиллагааг төвлөрөн хэрэгжүүлэх		Судалгаа хийх арга, аргачлалыг боловсруулсан байна	Үнэлгээ хийдсэн байна	Зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авна	Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭХЭМБГ, ЭНЭМБГ-2	Аймга, нийслэлийн ЭМБ	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	450.0	ЭМДэмжих сан, ОУБ	Үнэлгээний тайлан, зөвлөмж	
Зорилт 5. Эмэгтэйчүүд, хүүхэд, тусгай хэрэгцээтэй зорилготой бүлгийнхний өвөрмөц хэрэгцээнд нийцүүлэн нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг тэгш хүргэж, амьдралын чанарыг сайжруулах.													
5			Үйл ажиллагааны төвлөлтөгөө Орон нутгийн ЭМБ бүр боловсруулж, батлан, хэрэгжүүлж эхэлнэ. Аж ахуй нэгж, бусад салбарын оролцоотойгоор мэдээллийг бэлтгэж түгээж хэвшинэ.										
5.1	Эсэн мэнд амаржухуй, ГЕТ, ЖСХ, БЭДХ-аас сэргийлэх чиглэлээр МСС-г нийтийн зах зээлд гаргах ажлыг засаг захиргааны анхан шатны нэгж, хэвлэл мэдээллийн байгууллага, бусад салбар, иргэдийн оролцоотойгоор хамтран хэрэгжүүлэх			Үргэлжилнэ	Дэмжлэгт хяналт хийнэ	Дэмжлэгт хяналт хийнэ	НЭМБГ, Аймга, нийслэлийн ЭМБ	Бусад лавлагаа төв, хувийн хэвшлийн байгууллагууд, бусад салбар	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	480.0	ЭМДэмжих сан, Орон нутгийн төсөв, Орон нутгийн төсөв, ОУБ, Оролцогчдын тоо	МСС-ны төрөл, түгээсэн хэлбэр, түгээсэн тоо, сургалтын тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
5.2	Эмэгтэйчүүдийн дотоод шүүрлийн эмгэг, цэвэршилт, оношилгоо, эмчилгээний зааврыг шинэчлэн боловсруулж батлуулан, хэрэгжүүлэх		Бэлтгэл ажил хангагдсан байна	Зааврыг шинэчлэн боловсруулж, ЭМС-ын тушаалаар батлуулж, тахиулан түгээсэн байна	Зааврыг мөрдөж хэвшсэн байна. Дэмжлэгт хяналт хийнэ	Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭМЯ-ны НЭМБГ, МСЗ, ЭХЭМБГ, АНЗУИС	ЭМБДЕГ, ЭЭХЭГ, НҮБХАС, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	60.0	ЭМДэмжих сан, Орон нутгийн төсөв, Байгууллагын төсөв	Батлагдсан заавар,	

5.3	Үргэлжийн шалтгааныг тандан суадж, оношилгоо, эмчилгээний зааврыг шинэчлэн боловсруулж, батлуулж, хэрэгжүүлэх	Бэлтгэл ажил хангагдсан байна	Үргэлжилд нөлөөлж буй шалтгааныг суадж, зөвлөмж боловсруулсан байна. Зааврыг шинэчлэн боловсруулж, батлуулсан байна	Харуу арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ. Оношилгоо, эмчилгээнд нэн шаардлагатай тоног төхөөрөмж, эм, эмнэлгийн хэрэгсэлээр хангагдсан байна	Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭХЭМТ, МСЗ, хувийн хэвшлийн ЭМБ, ЭЭХЭТ, ЭМДЕР, АШУУИС,	БОЭТ, АНЗ, хувийн хэвшлийн ЭМБ, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо	Лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	35.0	ЭМДэмжих сан Байгууллагын төсөв, ОУБ, Хамтарч үлс орны дэмжлэг	Батлагдсан заавар, Суудлаганы тайлан, зөвлөмж, Хөрөнгө оруулалт	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
5.4	Үр хөврөл суудлаач, техникийн мэргэжилтэн, урсгивчлол, ихсийн патологистогийн чиглэлээр эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийг сургаж бэлтгэх	Бэлтгэл ажил хангагдсан байна	ЭХЭМТ, ЭНЭУТ, БОЭТ-ийн эмч мэргэжилтнүүдийг багаар сургаж бэлтгэсэн байна	Үргэлжилнэ	Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭХЭМТ, ЭНЭУТ, ЭМДЕР, БОЭТ, АНЗ	ЭМХТ, Аймаг, нийслэлийн ЭМТ, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо	Лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	750.0	Улсын төсөв, Байгууллагын төсөв, Хамтарч үлс орны дэмжлэг	Сургагдсан хүний тоо, мэргэжилтнүүдийн тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
5.5	Эмэгтэйчүүдийн дотоод шүүрлийн эмнэлгийн эмчийг сургаж бэлтгэн, ДЭМТ, АНЗ-т орон тоогоор амилуулах	Бэлтгэл ажил хангагдсан байна	Аймагийн НЭ, дүүргийн ЭМТ-ийн захиралгаар эмч нарыг сургаж бэлтгэсэн байна	Эмэгтэйчүүдийн дотоод шүүрлийн эмнэлгийн кабинет ажиглуулсан байна	Үргэлжилнэ, дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭХЭМТ, ЭНЭУТ-2, БОЭТ, АНЗ	ЭМХТ, Аймаг, нийслэлийн ЭМТ, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо	Лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	6000.0	Байгууллагын төсөв	Кабинетын тоо, Орон тооноор амжилтад байгаа эмчийн тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
5.6	Эх, нарай, нүсэм-ийн үндэсний зөвлөгөөнийг жил бүр тодорхой сэдвийн хүрээнд зохион байгуулж, тулгарсан асуудлыг шийдвэрлэх	Үндэсний зөвлөгөөнийг тодорхой уриатайгаар зохион байгуулж, аймаг, нийслэлийн эх барих, эмэгтэйчүүд, нүсэм-ийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэгчдийн төлөөллийг бүрэн оролцуулах	Үндэсний зөвлөгөөн зохион байгуулсан байна. Бүх аймаг, дүүргийн төлөөлөл бүрэн хамрагдсан байна	Үндэсний зөвлөгөөн зохион байгуулсан байна. Бүх аймаг, дүүргийн төлөөлөл бүрэн хамрагдсан байна	ЭХЭМТ, ЭНЭУТ-2, Аймаг, нийслэлийн ЭМТ, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо	ЭХЭМТ, ЭНЭУТ-2, Аймаг, нийслэлийн ЭМТ, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо	ЭХЭМТ, Аймаг, нийслэлийн ЭМТ, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоо	Лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	160.0	НҮБХАС, ДЭМБ	Зөвлөгөөний тайлан	0
5.7	Анхан шатны ЭМБ-ын эмч, мэргэжилтэн нарыг нүсэм, ГЭТ-ийн чиглэлээр зөвлөгөө өгөх үр чадварт суралцах тахикмын болон онлайн богино хугацааны сургалтад хамруулах	Сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулж батлуулсан байна	Суралч багш бэлтгэгдсэн байна. Өрх, сумын эмч, эх баригчдын 50% суралцсан байна	Өрх сумын эмч, эх баригч нарын 80 % суралцсан байна	Өрх сумын эмч, эх баригчид 100% суралцсан байна	ЭМХТ, ЭХЭМТ, ЭНЭУТ-2, Аймаг, нийслэлийн ЭМТ,	Анхан болон шатны ЭМБ-ууд	90.0	ЭМБ-ын төсөв, НҮБХАС	Сургалтын тайлан, ЭМХТ болон нүсэм, аймгийн ЭМТ-ын тайлан	Сургагдсан мэргэжилтний шилжилт хөдөлгөөн, сургалтын санхүүжилт	
5.8	Хөгжлийн баршлагатай эмэгтэйчүүдийн бэлтгэл болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, хүний эрхийн асуудлын талаар нийгмийн ойлголт хандлагыг өөрчлөх, мэдээлэл сурталчилгаа, нөлөөллийн үйл ажиллагаа зохион байгуулах	Бэлтгэл ажил хангагдсан байна	Орчин үеийн дэвшилтэт технологи, суурилсан барель гарын авлага, тарах материал боловсруулах, хэвлүүлэх, байршуулсан байна	Контент/постер, шток, инфораффик, подкаст/ боловсруулсан түгээсэн байна	Түгээн, сурталчлах, нөлөөллийн ажлын тоо	НЭМТ, аймаг, нийслэлийн ЭМТ	ТББ ОУБ	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ	150.0	ЭМДэмжих сан, ОУБ	Шинээр бэлтгэж түгээсэн МСС-ны материал	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
5.8	Жирэмсэн эмэгтэйн өөрийн хяналтыг сайжруулах (бүсийн шингээж хянах, эрүүл, зөв хооллох, цус багасгалтын шинжилгээ таних, амьсгал, эрхийн бэлдэлт зэвсгэр дагуу хэрэглэх), ЭМБ-аас тусламж хайх чадварыг бэхжүүлэх, мэдээлэл харилцаа өргөжүүлэх	Жирэмсэн эмэгтэй, гэр бүл, олон нийтэд чиглэсэн мэдээлэл, сурталчилгааны материал боловсруулж, ЭМТ-ууд, нийгмийн судлаач ашиглан түгээх	Жирэмсэн эмэгтэй, гэр бүл, хамт олонд чиглэсэн мэдээлэл, сурталчилгааны материал боловсруулж, ЭМТ-ууд, нийгмийн судлаач ашиглан түгээсэн байна	Үргэлжилнэ	Үргэлжилнэ, дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭМБ-ны НЭМТ, ЭНЭУТ, ЭМДЕР, АШУУИС,	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	260.0	ЭМДэмжих сан, Байгууллагын төсөв	МСС-ны материалын тоо	0	
5.9	Хөгжлийн баршлагатай эмэгтэйчүүдийн өвөрмөц хэрэгсэлд нийцсэн бүтцийн сургалт зохион байгуулах	Бэлтгэл ажил хангагдсан байна	Нийслэлд сургалт зохион байгуулсан байна	Орон нутагт сургалт зохион байгуулсан байна	Орон нутагт сургалт зохион байгуулсан байна	НЭМТ, аймаг, нийслэлийн ЭМТ	ОУБ	Анхан болон лавлагаа шатлалын ЭМБ-ууд	166.0	ЭМДэмжих сан, ОУБ	Сургалтын тоо, хувийн тоо	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
5.10	Үр хөндлөлтийн журмыг нягтлан, хүний эрхэд тулгуурлан шинэчлэн боловсруулж, мөрдүүлэх	Эрүүл мэндийн сайдын 2019 оны А387 тоот тушаал	Ажлын хэсэг байгуулсан байна	Тушаалыг боловсруулан батлуулсан байна	Хэрэгжүүлнэ	Үргэлжилнэ, дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭМБ-ны, ЭТБГ, ЭХЭМТ, МСЗ	ОУБ	15.0	0	Батлагдсан тушаал	0

5.11	Нөхөн үржигчийн эрүүл мэнд, гэр бүл төлөвлөлт, үр хөндөлтийн тусламж үйлчилгээ, хэрэгцээг үнэлэх	Бэлтгэл ажил хангагдсан байна	Нэн шаардлагатай үнэлгээний ажлыг зарлах, судалгааны байгууллага, судлаачдыг сонгон шалгаруулж, үнэлгээг хийсэн байна	Зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авна	Үргэлжилнэ	ЭМЯ-ны НЭМБГ, ЭХЭМҮТ, ЭХЭМҮТ, НЭМҮТ, АШУУИС	Бусад лавлагаа төвүүд, Мэргэжлийн нийгэмлэг холбоод, ОУБ	Сонгогдсон ЭМБ-үүд	200.0	ШҮТС, ЭМДэмжих сан, ОУБ	Үнэлгээний тайлан, зөвлөмж	Санхүүжилт хүрэлцэхгүй байх
5.12	Гэр бүл төлөвлөлтийн кабинетийг төрөлт, үр хөндөлтийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлж байгаа ЭМБ-үүдэд байгуулах ажлыг эрчимжүүлж, тусламж үйлчилгээг тогтмолжуулах	ЭХЭМҮТ, Нийслэлийн амаржих газруудад байгуулж эхэлсэн байна	АНЗ, БОЭТ-д байгуулсан байна. Нийслэлийн амаржих газруудад бүрэн байгуулсан байна.	Төрөлт, үр хөндөлтийн тусламж үзүүлдэг ЭМБ-үүдэд бүрэн байгуулсан байна.	Үргэлжилнэ, Дэмжлэгт хяналт хийнэ	ЭМЯ-ны НЭМБГ, ЭТБГ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭГТ-2, Аймаг, нийслэлийн ЭМГ, НЗ, БОЭТ	ОУБ, МСЗ	Лавлагаа шатлалын ЭМБ-үүд	400.0	Байгууллагын төсөв, ОУБ	Үйл ажиллагаа явуулж буй кабинетууд	0